

1) ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ

α) Γενικά

Οι περισσότεροι έχουν ακουστά την Αλιστράτη από τα περίφημα σπήλαιά της. Λίγοι είναι εκείνοι που γνώρισαν τις ομορφιές της, τις οποίες κρύβει η μικρή αυτή μακεδονίτικη κωμόπολη. Και η περίσσια ομορφιά της, κρύβεται όχι στα έγκατα της γης, αλλά στη φύση και τους ανθρώπους της, οι οποίοι συνυπάρχουν αρμονικά επί αιώνες, καθώς επίσης και στην πολιτιστική της κληρονομιά. Είναι κωμόπολη της επαρχίας Φυλλίδος του Νομού Σερρών. Κατά τους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους, περί τα τέλη του ΙΒ΄ αιώνας, ιδίως δε μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Φράγκους το 1204 μ.Χ., κατά την τότε σημαντική διοικητική μεταρρύθμιση που επήλθε, η Αλιστράτη υπαγόταν στο «κατεπανίκιο» Ζιχνών, χωρίς, όμως, να αναφέρεται ρητώς ως τοπωνύμιο.¹

Στο Ελληνικό κράτος περιήλθε την 1^η Ιουλίου του 1913 με τους νικηφόρους απελευθερωτικούς πολέμους του 1912-1913. Αποτέλεσε μία αξιόλογη Κοινότητα, από τις μεγαλύτερες της περιοχής, η οποία έχει να επιδείξει πλούσια πνευματική παράδοση. Αρχικά ήταν μία μικρή κώμη, την εποχή μάλιστα που την αναφέρει ο Τούρκος περιηγητής Εβλιά Τσελεμπί, με την ονομασία «**Αϊ Στράτη**» περί το 1650. Γρήγορα, όμως, μετατράπηκε σε κωμόπολη, λόγω του ευφόρου εδάφους, της επίκαιρης θέσεώς της και του εμπορίου, που αναπτυσσόταν μεταξύ Σερρών-Δράμας και Καβάλας. Ιδιαίτερως για λόγους εμπορικούς χρησίμευσε ως διαμετακομιστικός σταθμός. Ο ρόλος αυτός υποβαθμίστηκε, όταν κατασκευάστηκε ο σιδηρόδρομος το 1896, που την άφησε απέξω και μακριά. Όμως και πάλι ήταν μία από τις αξιολογότερες Κοινότητες, με 600 οικογένειες ελληνικές και το τουρκικό στοιχείο ανύπαρκτο ουσιαστικά.

Έτσι, κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας και ιδιαιτέρως τον 18^ο αιώνα η Αλιστράτη υπήρξε το σημαντικότερο κέντρο του ελληνισμού στην Ανατολική Μακεδονία. Με έντονη την παρουσία του τουρκικού στοιχείου στη Δράμα και τη Ζίχνη, που ήταν κέντρα Καζάδων (Επαρχιών), ήταν δύσκολο να ανθίσει ο ελληνισμός. Η Μητρόπολη Δράμας-Φιλίππων-Ζιχνών και Νευροκοπίου, βλέποντας τη μανία των Τούρκων μετά την κήρυξη της επανάστασης του 1821, έπρεπε να απαντήσει και να σώσει το χριστιανικό ποίμνιο, δίνοντας σε αυτό προοπτική. Επισημαίνεται, λοιπόν ότι κατά την **1^η Ιανουαρίου 1825** επί μητροπολίτου **Νικοδήμου**, όπως προκύπτει από σχετικό πρακτικό, μεταφέρεται η έδρα της Μητρόπολης στην Αλιστράτη, ως κέντρο των Ελλήνων.

β) Εθνολογική σύνθεση του πληθυσμού

Κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου η Αλιστράτη παρουσίαζε μια πλούσια εθνολογική και εθνοτοπική διαστρωμάτωση. Υπήρχε ένα πληθυσμιακό μωσαϊκό των εθνοτοπικών ομάδων, αλλά και των εθνοτήτων, και αντανακλούσε σε μικρογραφία τον κοινωνικό χάρτη της μακεδονικής ενδοχώρας. Ήταν, λοιπόν, φυσικό να παρατηρούνται αφενός έλλειψη συνοχής στον γηγενή πληθυσμό, λόγω των έντονων καταβολών της εθνοτικής διαπάλης και αφετέρου εσωτερικές αντιπαραθέσεις, όχι όμως σε ιδιαίτερη ένταση και πάθος. Η ομογενοποίηση όλων αυτών των βιωμάτων και η αναγωγή τους σε μία εθνική ταυτότητα μέσα από μια διαδικασία πολιτισμικής συγχώνευσης υπήρξε ένα φαινόμενο επίπονο.

γ) Διοικητική ιστορία της Κοινότητας

Μέχρι τον Οκτώβριο του 1997, αποτελούσε έδρα της ομώνυμης Κοινότητας, σύμφωνα με το Β.Δ. της 28-12-1919 (ΦΕΚ 2/Α/1920). Παλαιότερα περιελάμβανε και τους συνοικισμούς της Αγίας Κυριακής, της Κρυοπηγής (Τρεστενίτσα), της Συμβολής (Μπάνιτσα), του Αγιοχωρίου (Γράτσιανη), της Περιχώρας (Γκουλάκι), του Βακούφ και της Ακροπόλεως.

Με τον Ν. 2539/1997 «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (ΦΕΚ 244/Α/1997), (Σχέδιο Καποδίστριας), αναβαθμίζεται σε έδρα του ομώνυμου Δήμου με Δημοτικά Διαμερίσματα του Αγιοχωρίου, της Σκοπιάς, του Μανδηλίου, της Λευκοθέας και του Σταθμού Αγγίστας. Από τη θεσμική αυτή ανακατάταξη δημιουργήθηκε ένας ισχυρότατος φορέας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που εγγυάτο την ανάπτυξη της περιοχής. Κάθε ένα από τα χωριά που συναποτελούσαν τον Δήμο, πέρα από τη διοικητική τους υπαγωγή, με όλα φυσικά τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται αυτή, διατηρούσαν την κοινωνική και πολιτιστική τους αυτονομία. Καθένα από αυτά διατηρούσε ανέπαφα το κλίμα και το χρώμα, της μέχρι τότε κοινωνικής τους συμπεριφοράς.

Από 1-1-2011, σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (Σχέδιο Καλλικράτης), αποτελεί δημοτική ενότητα του Δήμου Νέας Ζίχνης.^{2,3}

Επισημαίνεται ότι μέχρι το 1914 η Αλιστράτη υπαγόταν στο Βιλαέτι Θεσσαλονίκης-Σαντζάκι Σερρών-Καζάς Ζίχνης. Από το 1914-1927 υπαγόταν στον Νομό Σερρών-Υποδιοίκηση Ζίχνης. Από το 1927-1928 υπαγόταν στον Νομό Σερρών-Επαρχία Ζίχνης και από το 1928 μέχρι σήμερα στον Νομό Σερρών-Επαρχία Φυλλίδος (Κίασα), που αποτελούσε το

κυριότερο τμήμα της αρχαίας Επαρχίας Ηδωνίδας Χώρας, στην οποία κατοικούσε η αρχαία «**αυτόνομη φυλή των Ηδωνών**», κατά πολύτιμη πληροφορία του αρχαίου μας ιστορικού Θουκυδίδη, όπως αναφέρει και ο ιστοριογράφος των Σερρών Γεώργιος Καφταντζής στα «Σερραϊκά Χρονικά».⁴

δ) Γεωγραφική θέση της Αλιστράτης

Ως προς τη γεωγραφική της θέση, η κωμόπολη της Αλιστράτης βρίσκεται ανατολικά της Νέας Ζίχνης και δυτικά της Δράμας στην εθνική οδό Σερρών-Δράμας (Εγνατία οδός) σε έδαφος ανηφορικό. Είναι κτισμένη πάνω σε λόφους σε υψόμετρο 325 μ., στη μέση ακριβώς του μοναδικού βραχίονα του Μενοικίου όρους, που εκτείνεται νοτιοανατολικά. Κανένα σημείο του χωριού δεν είναι από μόνο του ομαλό και επίπεδο. Είναι ένας τόπος που συνδυάζει τη φύση και την παράδοση με ένα μοναδικό τρόπο. Κτισμένη αμφιθεατρικά σε ένα γοητευτικό σύμπλεγμα λόφων στις παρυφές του Μενοικίου όρους, λουσμένη στον ήλιο, δέχεται την επίδραση των θαλασσινών ανέμων από τη μεριά της θάλασσας του Στρυμονικού κόλπου και ατενίζει πανοραμικά ολόκληρη την πεδιάδα της Δράμας και τα απέναντι βουνά του χρυσοφόρου Παγγαίου όρους, με το αρχαίο μαντείο του Διονύσου, που υπήρχε στην κορυφή του. Το κλίμα της ξηρό και υγιεινό, προσέλκυε πάντοτε παραθεριστές, όπως περιγράφουν διάφοροι περιηγητές.⁵⁻⁹

Θα πρέπει επίσης να επισημάνουμε ότι, η κωμόπολη της Αλιστράτης, παρόλο που πολιτικά υπάγεται στον Νομό Σερρών, εντούτοις έχει πολλά κοινά σημεία και πολλά κοινά χαρακτηριστικά και με τον Νομό Δράμας καθόσον:

- α)** Γεωμορφολογικά ανήκει στον Νομό Δράμας.
- β)** Ιστορικά είναι στερρώς δεμένη με τη Δράμα, με την οποία χέρι-χέρι διεξήγαγε όλους τους πολύπτυχους και πολυκύμαντους εθνικούς αγώνες και πορεύτηκαν μαζί στη μακραίωνη ιστορία σε όλα τα επίπεδα, υποφέροντας τα πάνδεινα σε όλες τις διαχρονικές κατοχές.
- γ)** Υπήρξε επί σειρά ετών έδρα της πάλαι ποτέ αγιοτάτης τετραπλής Ιεράς Μητροπόλεως Φιλίππων-Δράμας-Ζιχνών και Νευροκοπίου.

δ) Στα πολιτιστικά και πολιτισμικά δεδομένα, στα ήθη, τα έθιμα και στη λαϊκή παράδοση έχει με τη Δράμα πολλούς κοινούς τόπους και κοινές ρίζες.

ε) Βρίσκονται και οι δύο στις υπώρειες του Φαλακρού όρους, έχοντας απέναντι το επιβλητικό και σταθερό στη θέση του Παγγαίο όρος, το ιστορικό κατά τον Ηρόδοτο «**Πάγγαιο Όρος**», το οποίο μας θυμίζει ότι πέρασε κάποτε από την περιοχή μας ένας «**Μέγας Αλέξανδρος**», Μακεδόνας την καταγωγή, «**Βασιλεύς όλων των Ελλήνων**».

στ) Τέλος η ηρωϊκή πόλη της Δράμας και η περίπυστος κωμόπολη της ιστορικής και μαρτυρικής Αλιστράτης, οι πολύπαθες αυτές περιοχές του Ελληνικού Βορρά, βρίσκονται στη βόρεια εσχατιά της Ελλάδος και αποτελούν την από Βορρά φυσική πύλη εισόδου, την οποία φυλάττουν ως άλλοι 300 του Λεωνίδα, πιστές στις αέναες παρακαταθήκες των προγόνων τους, που μας κληροδότησαν εμάς τους απογόνους, θυμίζοντας «**τη Μακεδονία εν λίθοις φθεγγομένοις και μνημείοις σωζομένοις**».

ε) Η Αλιστράτη μορφωτικό και εμπορικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής

Παρούσα η Αλιστράτη σε όλους τους πατριωτικούς αγώνες, κέντρο γραμμάτων επί τουρκοκρατίας, γνώρισε περιόδους ακμής και προόδου στα γράμματα, λόγω δε της γεωγραφικής της θέσεως, στο εμπόριο και στον πολιτισμό και διαδραμάτισε με επιτυχία το ρόλο της στο ιστορικό και πολιτιστικό γίνεσθαι της ευρύτερης περιοχής. Κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας και μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνας, είχε καταστεί σταθμός διαμετακομιστικού εμπορίου μεταξύ της περιοχής Δράμας και Σερρών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αναπτυχθεί μια αξιόλογη επιχειρηματική και εμπορική δραστηριότητα.

Εκείνο, όμως, που ξεχωρίζει στην ιστορική πραγματικότητα και προσδίδει μια ιδιαιτερότητα στην κωμόπολη της Αλιστράτης, είναι ότι από τα μέσα του 19^{ου} αι., αναδείχθηκε σε οικονομικό, κοινωνικό, πνευματικό και θρησκευτικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής, με τη μεταφορά και εγκατάσταση εδώ της «**Μητροπόλεως Φιλίππων-Δράμας και Ζιχνών**».

Επίσης, η ίδρυση και λειτουργία της περίφημης, για την εποχή εκείνη, «**Κεντρικής Ελληνικής Σχολής Αλιστράτης**», η οποία ήταν ένα

είδος διδασκαλείου, στο οποίο φοιτούσαν μαθητές από την περιοχή των Σερρών και της Δράμας και όπου δίδαξαν διαπρεπείς ξένοι και ντόπιοι διδάσκαλοι, προσέδωσε ιδιαίτερη αίγλη, αναδεικνύοντας την περηφάνια, τις θυσίες και το αδούλωτο εκκλησιαστικό, εθνικό και πατριωτικό φρόνημα των κατοίκων της ενδόξου και ευλογημένης κωμοπόλεώς μας, οι οποίοι κράτησαν ανόθευτη την ελληνικότητά τους σε ζοφερές περιόδους της ιστορίας.

στ) Ίδρυση της Αλιστράτης

Λόγω των αλλεπαλλήλων επιδρομών από Βορρά σε διάφορες εποχές, δεν περισώθηκε κανένα γραπτό στοιχείο για την εποχή της ίδρυσης της Αλιστράτης. Από τις παραδόσεις όμως, θεωρείται ότι ιδρύθηκε από τους λίγους εναπομείναντες κατοίκους της αρχαίας πόλεως της «**Αλεκτριουπόλεως**», που διασώθηκαν όταν καταποντίστηκε, άγνωστο σε ποιά εποχή και η οποία βρισκόταν περίπου 2 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της Αλιστράτης, κοντά στη σημερινή Ιερά Μονή της Αγίας Κυριακής. Η «Αλεκτριούπολη» ονομάστηκε έτσι, από τους πολλούς αλέκτορες, που εξέτρεφαν οι κάτοικοί της και οι οποίοι έδιναν ιδιαίτερο χρώμα και τόνο στην περιοχή.

Έτσι, λοιπόν, ως «**terminus ante quem**» (χρονικό όριο πριν από το οποίο έχει συμβεί κάτι) για την ίδρυση της Αλιστράτης θα πρέπει ίσως να θεωρηθεί ο 4^{ος} π.Χ. αιώνας, κατά τον οποίο χρονολογείται ερυθρόμορφος κωδωνοειδής κρατήρας με παραστάσεις του γ' τετάρτου του 4^{ου} π.Χ. αιώνας. Ο κρατήρας αυτός, βρέθηκε μέσα σε ένα μαρμάρινο κιβωτιόσχημο τάφο στη θέση «**Φανάρι**» ή «**Τούμπα**», μεταξύ των περιοχών Αγίας Τριάδος και Αγίας Κυριακής, όπου κατά την παράδοση και η τοποθεσία της αρχαίας Αλεκτριουπόλεως.

Επίσης, από τα αρχαιολογικά ευρήματα, που βρέθηκαν στην περιοχή, προκύπτει ότι εκεί υπήρχε αρχαίο πόλισμα, το οποίο διατηρήθηκε από τη θρακική μέχρι και τη ρωμαϊκή περίοδο, αποδεικνύοντας τον συνεχή βίο του. Η άποψη αυτή στηρίζεται κυρίως σε μία επιγραφή, που βρέθηκε στην Αλιστράτη και δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το 1876 από τον πολυγραφότατο **Παπαδόπουλο τον Κεραμέα**, ο οποίος επισκέφτηκε την κωμόπολη, επιστρέφοντας από την Ιερά Μονή της Εικοσιφοινίσσης.¹⁰⁻¹⁴

ζ) Ονομασία της Αλιστράτης

Ως προς την ονομασία, η Αλιστράτη αναφέρεται κατά περιόδους σε διάφορα έγγραφα και επιγραφές με διαφορετικές ονομασίες. Έτσι, απαντάται ως Αρχιστράτη, Αγιστράτη, Αλιστράτης, Αληστράτη, Αλεστράτιον, Αλεστράτη, Αϊστράτη, Αλέστριον και Αλίστρατον. Επικρατέστερη, πάντως, είναι η ονομασία «**Αλιστράτη**». Η ετυμολογία της λέξεως παραμένει αμφίβολη. Έτσι, για την προέλευση του ονόματος υπάρχουν πολλές εκδοχές. Κατά την επικρατούσα εκδοχή, η κωμόπολη κτίστηκε πάνω στα ερείπια αρχαίου κατερειπωμένου ναού του «**Αγίου Ευστρατίου**».

Υποστηρίζεται, λοιπόν, ότι το όνομα προέρχεται από το Άγιος Ευστράτιος - Αϊστράτης - Αγιστράτης - Αγιστράτη - Αλιστράτη, οπότε κανονικά η λέξη πρέπει να δασύνεται.¹⁵⁻¹⁸

2) ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ Ο Γ' (1879-1896)

Ο τελευταίος μητροπολίτης Φιλίππων - Δράμας - Ζιχνών και Νευροκοπίου από 25-1-1879 μέχρι 25 Ιουλίου 1896, επί πατριαρχίας Ιωακείμ του Γ'. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα διοικούσε και την επαρχία Νευροκοπίου με αρχιερατικό επίτροπο τον λαϊκό Αθανάσιο Κωνσταντίνου. Γεννήθηκε στη Θεραπειά Βοσπόρου. Απόφοιτος της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης και του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πήρε μέρος στην ίδρυση του Φιλολογικού Συλλόγου "**ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ**". Υπηρέτησε ως αρχιδιάκονος του μητροπολίτη Αδριανούπολεως Κυρίλου και μετά, επί της πατριαρχίας του αοιδίμου πατριάρχη Ιωακείμ του Β', είχε προσληφθεί στην υπηρεσία του Πατριαρχείου, γενόμενος Δευτερεύων και κατόπιν Μέγας Αρχιδιάκονος.

Υπάρχουν εκδεδομένοι εκκλησιαστικοί λόγοι ως ιεροκήρυκα στην Αδριανούπολη για 15 χρόνια, καθώς και αξιόλογες πραγματείες και ποιήματα σε διάφορα περιοδικά. Οι υπόλοιπες πληροφορίες είναι πενιχρές, παρά το γεγονός ότι εποίμανε την επαρχία Δράμας επί 17 χρόνια. Κατά τη διάρκεια της διαποίμανσης της Μητρόπολης, διακρίθηκε ως φιλόanthropos και φιλόμουσος μητροπολίτης και μερίμνησε να λειτουργούν στην περιοχή της δικαιοδοσίας του Σχολεία και βιβλιοθήκες.¹⁹

Επεδίωξε να ανασυστήσει την «**Κεντρική Ελληνική Σχολή**» στην Αλιστράτη ως σχολείο ανώτατης εκπαίδευσης της επαρχίας. Για την πραγματοποίηση της πρωτοβουλίας αυτής, προσπάθησε να πείσει τις τότε Κοινότητες να συνεισφέρουν οικονομικά. Ζήτησε, μάλιστα, οικονομική βοήθεια και από «Φιλεκπαιδευτικούς Συλλόγους». Συγκεκριμένα δε

ζήτησε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο όπως η Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης, προσφέρει ένα μέρος των εσόδων της προς διατήρηση της Σχολής. Πράγματι δε, πέτυχε να αναβαθμίσει τη Σχολή η οποία λειτούργησε ως ανώτατο Σχολείο για ένα διάστημα, αλλά λόγω των αντιδράσεων των κατοίκων της επαρχίας να επωμισθούν επιπλέον οικονομικά βάρη, σύντομα σταμάτησε και έτσι από το 1883 η Σχολή συνέχισε να λειτουργεί ως Αστική.²⁰

Επίσης, ο μητροπολίτης Γερμανός ως πρόεδρος της Εφορείας των εκπαιδευτηρίων της Αλιστράτης, παρακολουθούσε προσωπικά τη λειτουργία τους και παρίστατο στις σχολικές εορτές και στις εξετάσεις των μαθητών στο τέλος του σχολικού έτους. Δημοσιεύματα της εποχής αναφέρουν ότι υπέρ των Σχολείων της Μητροπόλεως του διέθεσε 33 λίρες, καταβάλλοντας εξ ιδίων τον μισθό της δεύτερης δασκάλας του Νηπιαγωγείου της Κοινότητας.²¹

Απεβίωσε στο χωριό Γκόρνιτσα (σημερινή Καλή Βρύση), στις **25 Ιουλίου 1896**, από παθολογικά αίτια συνεπεία έντονης καρδιακής προσβολής, στο σπίτι του παπα-Οικονόμου, όπως αναφέρουμε κατωτέρω για τον αφορισμό της Αλιστράτης. Ο τάφος του βρίσκεται στον αύλειο χώρο του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Αλιστράτη.^{22,23}

Υπήρξε, όπως προαναφέραμε, ο τελευταίος προκαθήμενος της Μητροπόλεως **Φιλίππων - Δράμας - Ζιχνών και Νευροκοπίου**, προτού επέλθει η νέα διάταξη, γεωγραφική και εκκλησιαστική, σε αυτή, κατά τη γραπτή μαρτυρία του Μανουήλ Γεδεών, την οποία αυτός παραθέτει στις "**Πατριαρχικές Εφημερίδες**":²⁴

"Αλησμόνητοι θα μείνωσιν εις την μνήμην των μεταγενεστέρων, εκ των μετά τον Αγαθάγγελον μητροπολιτών Δράμας ο τελευταίος Φιλίππων-Δράμας-Ζιχνών και Νευροκοπίου Γερμανός Μιχαηλίδης, τελειόφοιτος της εν Χάλκη Θεολογικής Σχολής, σπουδάσας ύστερον (1865 και 1866) εν Αθήναις, όπου και έλαβε μέρος, ως έλεγέ μοι, εις την ίδρυσιν του Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσού. Υπάρχουσιν εκδεδομένοι λόγοι τινές εκκλησιαστικοί του Γερμανού Μιχαηλίδου, γενομένου επί δεκαπέντε σχεδόν έτη ιεροκήρυκος εν Αδριανοπόλει μέχρι Μαΐου 1873. Διετέλεσε μητροπολίτης Δράμας επί έτη δεκαεπτά (1879-1896). Εκ των μετ' αυτόν εγένετο γνωστότατος ουχί τόσοσιν ως Δράμας (1902-1910), όσον ως μητροπολίτης Σμύρνης ο Χρυσόστομος Καλαφάτης (1910-1922), τελευταίος πραγματικός μητροπολίτης Σμύρνης".

Ο μητροπολίτης πρώην Λήμνου **Βασίλειος** αναφέρει την πληροφορία ότι δολοφονήθηκε, χωρίς, όμως να προσδιορίζει γιατί και από ποιον.²⁵

Θεωρείται μία από τις μακροβιότερες ποιμαντορίες στην Ιερά Μητρόπολη Δράμας.^{26,27}

Στην **"Εκκλησιαστική Αλήθεια"** ΚΠόλεως καταχωρήθηκε σε έξι τεύχη της (έτος Η', 1887-88, σσ. 10, 47, 94, 15, 214 και 277) η είδηση, ότι κατά του επισκόπου Ελευθερουπόλεως Μακαρίου, που υπαγόταν στην πνευματική δικαιοδοσία του Δράμας, είχαν υποβληθεί στο Πατριαρχείο "παράπονα" (χωρίς και να προσδιορίζονται). Ο Δράμας Γερμανός έλαβε εντολή να εξετάσει την υπόθεση και απέστειλε την έκθεσή του στην προϊσταμένη του αρχή, η οποία όμως "δεν εκρίθη επαρκής". Συνοδικώς εγκρίθηκε να παραλάβει ο Γερμανός και "συνέξαρχον", που ορίστηκε ο Μαρωνείας Κωνσταντίνος, και να επισπεύσει το ανακριτικό έργο, μεταβαίνοντας επί τόπου. Οι δύο μητροπολίτες πήγαν στην Ελευθερούπολη "και διεκπεράναντες το έργον αυτών" υπέβαλαν στη Μεγάλη Εκκλησία την έκθεσή τους η οποία και πάλι δεν κρίθηκε επαρκής, αφού, όπως χαρακτηριστικά σημειώνεται, οι δύο μητροπολίτες "πάσας τας των αναφερομένων καταθέσεις παρασυνάψαντες, ουδεμίαν ίδια εξήνεγκον γνώμην ευχερές καθιστώσαν το εν τη περιστάσει ταύτη έργον της Ι. Συνόδου".

Αποτέλεσμα ήταν να κληθούν στο Πατριαρχείο για να δικασθούν "κατ' αντιμωλίαν" ο επίσκοπος και οι κατηγορούντες. Στην ορισθείσα ημερομηνία ήταν παρών ο επίσκοπος, όχι όμως και οι κατήγοροι, οι οποίοι θεώρησαν αρκετά τα στοιχεία που περιείχαν οι δύο εκθέσεις. Η Σύνοδος του Πατριαρχείου όρισε νέα ημερομηνία και έκανε την προειδοποίηση ότι θα διεξαχθεί η δίκη ερήμην. Επειδή, όμως, και κατά τη νέα αυτή ημερομηνία (12 Ιουλίου 1888) δεν εμφανίστηκαν οι κατήγοροι, η Σύνοδος "προέβη εις την αθώωσιν" του επισκόπου Ελευθερουπόλεως Μακαρίου.²⁸

Να τι γράφει η "ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ" της Κωνσταντινουπόλεως για τον θάνατο του αιιδίμου μητροπολίτου κυρού Γερμανού:²⁹

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Θλιβερόν ἄγγελμα διεβιδάσθη χθές περί μεσημέριον τῆ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ. Ὁ μητροπολίτης Δράμας **Γερμανὸς Μιχαηλίδης** ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν τῇ ἑδρᾷ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, τῇ πόλει Δράμας ἐν ἡλικίᾳ ἐξήκοντα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν.

Ὁ κολιδίμος μητροπολίτης Δράμας κυρὸς **Γερμανὸς Μιχαηλίδης** ἐγένετο εἰς τῶν μᾶλλον εὐπαιδευτῶν ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, πλείστας ἐν διαφόροις περιοδικοῖς συγγράμμασι δημοσιεύσας ἄξιολόγους πραγματείας, ἔτι δὲ καὶ τινα ποιήματα.

Γεννηθεὶς ἐν Θεραπείοις τοῦ Βοσπόρου μετὰ τὴν προκταρκτικὴν παιδείαν διήκουσε τὴν σειράν τῶν θεολογικῶν μαθημάτων ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ Θεολογικῇ Σχολῇ. Ἐκείνης ἀποφοιτήσας προσελήφθη κατ' ἀρχὰς ἀρχιδιάκονος τοῦ μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλου καὶ εἶτα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ κολιδίμου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Β' εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Πατριαρχείων γενόμενος Δευτερεύων καὶ κατόπιν Μέγας Ἀρχιδιάκονος. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα διακρίθη ὡς ἱεροκήρυξ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν διαφόροις ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Μετέπειτα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ' τῷ 1879 Ἰαν. 25 προήχθη εἰς τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα ἐκλεγείς μητροπολίτης Δράμας, ἦν θεοφιλῶς καὶ μετὰ συνέσεως ἐπὶ δεκαεπταετίαν ὅλην μέχρις ἐσχάτων διετέλεσε ποιμνίων τῆς ἐγάπης δὲ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ καὶ τοῦ σεβασμοῦ ἀμειώτως ἀπολαύων.

Ἄμα τῷ θλιβερῷ ἄγγέλματι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐνετείλατο τηλεγραφικῶς τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Σερρών κ. Γρηγορίῳ ὅπως μεταβᾷ εἰς Δράμαν κηδεύσῃ ὅσον οἶον τε μεγγλοπρεπῶς τὸν μεταστάντα ἱεράρχην καὶ μετὰ τῆς Δημογεροντίας τῆς πόλεως σπρηγίσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Μητροπολίτης Φιλίππων και Δράμας (1879-1896).

Η ποιμαντορία του στην Ιερά Μητρόπολη της Δράμας θεωρείται από τις μακροβιότερες, αν και μετά το 1891 το μεγαλύτερο διάστημα έλειπε ως συνοδικός στην Κωνσταντινούπολη. Τον Απρίλιο του 1900 κατά την εκκαθάριση της περιουσίας του από το Πατριαρχείο, οι ανείσπρακτες χρεωστικές ομολογίες συνολικού ποσού 9.634 γροσίων, που βρέθηκαν να υπάρχουν, εγκρίθηκε να αφεθούν στη Μητρόπολη της Δράμας υπέρ των Σχολείων της επαρχίας. Μετά τον θάνατό του, οι εκκλησιαστικοί λόγοι, που εκφώνησε ως ιεροκήρυκας στην Αδριανούπολη επί 15 χρόνια, καθώς και αξιόλογες πραγματείες και ποιήματα, που είχε δημοσιεύσει σε διάφορα περιοδικά μέχρι τον Μάιο του 1873, τυπώθηκαν σε βιβλίο.^{30,31,32}

Όλοι οι διατελέσαντες ιεράρχες, αγωνίστηκαν με φανατισμό και απaráμιλλο αφοσίωση υπέρ της Εκκλησίας, του Έθνους και των γραμμάτων, από τα παλιά χρόνια της μαύρης δουλείας υπό τον τουρκικό ζυγό. Εκείνος, όμως, ο οποίος σήκωσε όλο το βάρος του αγώνα ήταν ο μητροπολίτης Γερμανός, η ενθρόνιση του οποίου συμπίπτει με τη δημιουργία του εκκλησιαστικού σχίσματος από μέρους των Βουλγάρων. Η προπαγάνδα τους να προσηλυτίσουν στο σχίσμα τους πληθυσμούς της περιφέρειας, σταματούσε στην έγκαιρο αντίδραση του ιεράρχη. Πλαισιούμενος από αφοσιωμένους με φανατισμό στη θρησκεία και το έθνος κατοίκους της Αλιστράτης, θαυματούργησε.

Το γεγονός, άλλωστε, ότι ο μακαριστός μητροπολίτης απεβίωσε στην Καλή Βρύση (Γκόρνιτσα), μαρτυρεί ότι μαχόταν στην πρώτη γραμμή. Αποτέλεσμα δε των αγώνων του, ήταν να μην ασπαστεί κανένα χωριό της περιφέρειας της Μητρόπόλώς του, το **βουλγαρικό σχίσμα**. Οι γερο-

ντότεροι που επέζησαν, μιλούσαν για μια πραγματική σύγκρουση μεταξύ κατοίκων Αλιστράτης και Δράμας στην «Γκόρνιτσα», κατά τον θάνατό του, διότι οι προύχοντες της Δράμας ήθελαν να μεταφέρουν το σκήνωμα του ιεράρχη στη Δράμα. Το γεγονός αυτό ερέθισε τους Αλιστρατινούς μέχρι του σημείου να δείρουν αγρίως τους Δραμινούς, καθώς και αυτούς τους "τζαντουρμάδες" (Τούρκους χωροφύλακες). Αποτέλεσμα αυτού ήταν να μεταφερθεί το σκήνωμά του στην Αλιστράτη, όπου και εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα στον Ιερό Ναό του Αγίου Αθανασίου. Στη συνέχεια έγινε πάνδημη κηδεία, όμοια της οποίας, τόσο από συρροή κόσμου, όσο και από θρησκευτική ευλάβεια, δεν έγινε ποτέ. Οι γεροντότεροι ανέβαζαν τους παραστάντες στην κηδεία σε περισσότερους από 10.000.^{33,34,35}

3) Ο ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ ΤΟΥ 1883

Χάριν της ιστορικής αλήθειας και προς αποκατάσταση αυτής, σχετικά με τον ανύπαρκτο αφορισμό της Αλιστράτης του 1883, θα πρέπει, ύστερα από έρευνα που διενεργήσαμε, να αναφέρουμε τα εξής:

Από καμία, απολύτως έγγραφη πηγή ή προφορική μαρτυρία, πληροφορία ή παράδοση, ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή ή πείθον στοιχείο, τεκμαίρεται ότι πράγματι στην Αλιστράτη είχε επιβληθεί οποιοδήποτε εκκλησιαστικό επιτίμιο (αφορισμός) κατά το **1883** για την υποτιθέμενη "δολοφονία" του τότε μητροπολίτη Δράμας Γερμανού του Γ', η οποία, όμως, συνέβη πολύ αργότερα και συγκεκριμένα στις **25 Ιουλίου 1896** και που είχε τότε την έδρα του στην Αλιστράτη. Επισημαίνεται ότι μετά τον παθολογικό θάνατο του ιεράρχη από έντονη καρδιακή προσβολή και όχι "δολοφονίας" αυτού, ήρθε στην Αλιστράτη εκπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου (αρχιμανδρίτης), ο οποίος από τον άμβωνα του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου, ζήτησε από τους κατοίκους να συνδράμουν για την ανεύρεση των τιμαλφών, διαφόρων ομολόγων και συλλεκτικών νομισμάτων, που κατείχε ο αποβιώσας μητροπολίτης και τα οποία, μετά τον θάνατό του είχαν εξαφανιστεί. Σημειώνεται ότι ο Γερμανός ήταν λάτρης και μεγάλος συλλέκτης, γνωστό αυτό και στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Η παρουσία αυτή του αρχιμανδρίτη δεν συνδέθηκε με την επιβολή οποιουδήποτε επιτιμίου σε βάρος της Αλιστράτης, απλώς και μόνο υπήρξε απειλή επιβολής επιτιμίου, εάν δεν βρεθούν τα κλοπιμαία.

Γεγονός πάντως είναι ότι ο αιόδιμος μητροπολίτης Γερμανός απεβίωσε από παθολογικά αίτια, (έντονη καρδιακή προσβολή), στην

οικία του παπά-Ιωάννη στην Γκόρνιτσα (Καλή Βρύση), όπου πήγε για ανάπαυση και γευματισμό, στις 25 -7- 1896, δηλαδή, πολύ μεταγενέστερα κατά δεκατρία χρόνια, του υποτιθεμένου και φερομένου ότι επισυνέβη κατά το έτος 1883, αφορισμού, χωρίς όμως αυτό να προκύπτει από κανένα επίσημο έγγραφο στοιχείο.

Λέγεται, ότι κατά τον χρόνο, που μεσολάβησε από την αναγγελία του θανάτου και μέχρι τη μεταφορά του σκηνώματος στην Αλιστράτη, ο ιεροδιάκονος **Παρθένιος**, που υπηρετούσε τότε στη Μητρόπολη με έδρα την Αλιστράτη, εκμεταλλευόμενος το συμβάν και το κενό αυτό του χρόνου, σοφίστηκε να ανασύρει από την κρύπτη, η οποία βρισκόταν κάτω από το Γραφείο - Τραπέζι του μητροπολίτη, το χρηματοκιβώτιο, αφού γνώριζε ότι βρίσκονταν εκεί και φυλάσσονταν τα διάφορα τιμαλφή, λίρες και άλλα αντικείμενα μεγάλης αξίας. Ο θάνατος, λοιπόν, του ιεράρχη δεν σχετίζεται με οποιαδήποτε εγκληματική ενέργεια. Με το μυστήριο του θανάτου του φέρεται να σχετίζεται ο ιεροδιάκονός του Παρθένιος, ο οποίος και κατηγορήθηκε, χωρίς όμως να αποδειχθεί σχετικά.

Τον θησαυρό αυτό, προφανώς, τον μετέφερε και τον απέκρυψε σε αγροτική περιοχή της Αλιστράτης, που βρίσκεται στο δυτικό τμήμα αυτής και αρκετά κοντά από την κωμόπολη, με τη βοήθεια μάλλον και Αλιστρατινών, προκειμένου να τον παραλάβουν μετά την καθυσύχαση και το πέρας της διεξαγωγής - καταμέτρησης της περιουσίας του ιεράρχη. Έτσι και έγινε, αφού αργότερα βρέθηκαν να κυκλοφορούν ομόλογα στα χέρια τρίτων προσώπων, όπως αναφέρει η από **22 Νοεμβρίου 1897** πατριαρχική επιστολή προς τον τότε μητροπολίτη Δράμας **Φιλόθεο**.

Σημαντικά είναι τα παρατιθέμενα κατωτέρω τέσσερα πατριαρχικά έγγραφα, τα οποία παρουσιάζουν ιδιαίτερο ιστορικό ενδιαφέρον και διαφωτίζουν τα γεγονότα:³⁶

1) Πιστοποιητικόν θανάτου Δράμας Γερμανοῦ

Ἡ μετριότης ἡμῶν, αἰτήσῃ τοῦ Δ. Ἰσχυρίδου, αἰτησαμένου τήν ἔκδοσιν αὐτῷ ἐπισήμου πιστοποιητικοῦ, ἐμφαίνοντος τόν τόπον καί τόν χρόνον τοῦ θανάτου τοῦ πρότινων ἐτῶν ἀποβιώσαντος μακαρίτου Μητροπολίτου Δράμας Γερμανοῦ, δῆλον ποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος καί βεβαιοῖ ὅτι ὁ εἰρημένος Ἱερώτατος Μητροπολίτης Δράμας Γερμανός ἀπέθανεν ἐν τῷ χωρίῳ Κόρνιτσα τῆς ἐπαρχίας Δράμας τῇ 25 Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1896.

Ἐφ' ᾧ καί εἰς ἔνδειξιν καί βεβαίωσιν ἀπελύθη τό παρόν, ἵνα χρησιμεύσῃ ὅπου δεῖ. ¹¹

1904 Ἰουνίου 16.

2)

Τῷ Δράμας Φιλοθέῳ.

Ἐν ἐπιστολῇ αὐτῆς πρὸς τόν ὀσιολογιώτατον Δευτερεύοντα τῶν Πατριαρχείων κύρ Λαυρέντιον ἡ αὐτῆς Ἱερότης ἐδήλωσεν ὅτι ἀνεκάλυψεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὁμόλογα διαφόρων χωρικῶν ἀνήκοντα τῷ μακαρίτῃ προκατόχῳ αὐτῆς, καί ὅτι ὁ τῆς Κόρνιτσας ἱερεὺς κύρ Ἰωάννης, οὐ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀπεβίωσεν ὁ ἀοίδιμος, τυγχάνει πρόθυμος ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ ἐπί κλοπῇ τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου κατηγορουμένου Ἱεροδιακόνου Παρθενίου. Ἀποφάσει σὺν Συνοδικῇ ἀξιοῦμεν τήν αὐτῆς Ἱερότητα, ὅπως τὰ μὲν ὁμόλογα ὅπουδῆποτε εὐρίσκουσα περισυλλέξῃ καί φυλάξῃ παρ' ἑαυτῇ, πληροφοροῦσα ἡμᾶς, παραλαβοῦσα δέ ἀποστείλῃ ἡμῖν ἐγκαίρως καί τήν ἔγγραφον κατάθεσιν τοῦ ὀνομασθέντος ἱερέως Ἰωάννου, διὰ τὰ περαιτέρω. Ἡ δέ τοῦ Θεοῦ χάρις κτλ. ¹¹

1897 Νοεμβρίου 22α.

3)

Ἐπιτίμιον

Διά τήν περιουσίαν τοῦ Δράμας Γερμανοῦ.

Μέγιστον τῶν ἀμαρτημάτων ἐστίν, ὡς οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὁ τῶν ἀλλοτρίων πραγμάτων σφετερισμός καί ὑπεξαίρεσις, οἱ δέ τοιαύτην πράξιν κατεργαζόμενοι εἰσὶ θρασεῖς καί ἀσυνείδητοι παραβάται τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς οὐδέν λογιζόμενοι τήν ὀργήν αὐτοῦ καί τήν ἀναμένουσαν αὐτοὺς ποινήν ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καί ἐν τῷ μέλλοντι. Ἰσα καί ὅσοι γινώσκουσι μὲν τοὺς αὐτουργούς καί συνεργούς τῆς θεοστυγοῦς πράξεως, οὐχ ὁμολογοῦσι δέ τήν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καί πᾶν τούναντίον πράττουσι, διὰ ψευδῶν δηλοῦν καταθέσεων ἀποκρύπτουσι ταύτην καί τὰς ἀρμοδίους ἀρχὰς ἀθεοφόβως ἐξαπατῶσι. Τοιαῦτά τινα ἀξιοποινα συνέβησαν, ὡς μὴ ὠφελε, καί κατὰ τήν περιουσίαν τοῦ πρὸς Κύριον μεταστάντος ἀοιδίου Μητροπολίτου Δράμας κυροῦ Γερμανοῦ, ὡς ἐλάχιστον μόνον μέρος ἀνευρέθη, τό δέ πλεῖστον ἐξηφανίσθη καί διηρπάγη ὑπὸ προσώπων ἀγνώστων, ἐπιβαλόντων χεῖρα ἀνόσιον καί ἱερόσυλον ἐπ' αὐτῆς. Ἐπειδὴ τοίνυν αἱ μέχρι τοῦδε γενόμενοι ἔρευναι οὐκ ἀπεκάλυψαν τοὺς αὐτουργούς καί συνεργούς τῆς θρασεῖας ταύτης κλοπῆς καί διαρπαγῆς, ἐπειδὴ διὰ τῆς ἀσεβοῦς ταύτης πράξεως μέγα καί ἀξιοτιμώρητον διεπράχθη ἀδίκημα πρὸς τοὺς δικαιουμένους, κατὰ τὸν νόμον, λαβεῖν τό ἀνάλογον ἐξ αὐτῆς μέρος, ἥτοι πρὸς τε τήν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, πρὸς τήν ἐπαρχίαν, ἣν ὁ ἀοίδιμος ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐποίμανε, καί πρὸς τοὺς φυσικούς αὐτοῦ κληρονόμους, διὰ ταῦτα γράφοντες προτρεπόμεθα μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καί ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καί συλλειτουργῶν καί παραινοῦμεν πατρικῶς πάντας τοὺς ἐν τῇ Θεοσώστῳ ἐπαρχία ταύτῃ καί τῇ πόλει Δράμας κ.τ.λ.¹¹

1896 Αὐγούστου 22α.

Από τα ανωτέρω καταδεικνύεται ότι ο μακαριστός μητροπολίτης Γερμανός, απεβίωσε ύστερα από έντονη καρδιακή προσβολή, όπως επιβεβαίωσε και ο τότε αρχιερατικός επίτροπος της Μητρόπολης **Ιερέας Παπαστέφανος** και όπως διηγήθηκε μετέπειτα και ο γιος του **Πέτρος Πετρίδης**, που πέθανε σε ηλικία 95 ετών στην Αλιστράτη.

Έτσι, αφορισμός της Αλιστράτης δεν απαγγέλθηκε ποτέ, παρά μόνον απειλητική έκκληση από τον αρχιμανδρίτη - εκπρόσωπο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ως μέσο πειθαναγκασμού για την εξεύρεση των κλοπιμαίων, χωρίς, όμως, να πραγματοποιηθεί. Αλλά ο φόβος και η απειλή αυτή προβλημάτισε πολύ τους πιστούς Αλιστρατινούς, χωρίς ωστόσο θετικό αποτέλεσμα.

Επισημαίνεται ότι στο πατριαρχικό συγχωρητικό αναφέρονται:

"... εξ επιβληθέντων ποτέ τοις κατοίκους της κωμοπόλεως αυτών εκκλησιαστικών επιτιμιών και εξητήσαντο" και "... εκδούναι το παρόν Πατριαρχικόν ημών και Συνοδικόν Συγχωρητικόν Γράμμα, εις άρσιν και λύσιν παντός επιτιμίου επιβληθέντος ποτέ και βαρύνοντος ταύτης".

Από το ίδιο, λοιπόν, το Συγχωρητικό Γράμμα, καταδεικνύεται ότι δεν υπήρξε ποτέ αφορισμός της Αλιστράτης, αλλά από "επιπολαιότητα", "κατασκευάστηκε" η ιστορική αυτή αναλήθεια, η οποία τόσο πολύ πίκρανε τους Αλιστρατινούς. Ο αποβιώσας Αλιστρατινός **Μιλτιάδης Β. Βογιατζής**, μαθητής τότε, ο οποίος έζησε πιο κοντά τα γεγονότα, σε σχετικό ιδιόγραφο σημειώμά του (3-7-1978) αναφέρει τα εξής:

"Η Μητρόπολις Αλιστράτης ήτο από τις αρχαιότερες. Ήτο έδρα Φιλίππων, Δράμας και Ζιχνών. Ο Μητροπολίτης την εποχή εκείνη ήτο ένας πάρα πολύ γέρος, ο οποίος απέθανε εις το χωρίον Γκόρνιτσα κατά την μετάβασιν για να λειτουργήσει. Λεγόμενος Γερμανός".

Επίσης, από τον τύπο της εποχής και για λόγους καθαρά ιστορικής ακριβολογίας, αποσπούμε τα εξής:³⁷

«Το γεγονός αυτό κυριολεκτικά συγκλόνισε τους κατοίκους της φιλήσυχης κωμόπολης της Αλιστράτης, οι οποίοι αρνούνταν ότι οι πρόγονοί τους δολοφόνησαν το μητροπολίτη Γερμανό. Σύμφωνα με

πληροφορίες ανθρώπων, που έζησαν τότε τα γεγονότα, επειδή στη Δράμα υπήρχε τουρκική τρομοκρατία, η Μητρόπολη είχε την έδρα της στην Αλιστράτη. Όταν, κάποτε, ο μητροπολίτης επισκέφτηκε το χωριό Γκόρνιτσα (σημερινή Καλή Βρύση), με τη συνοδεία του Ηπειρώτη διάκου Παρθένιου, δολοφονήθηκε, κάποιιοι λένε ότι στραγγαλίστηκε, κάποιιοι άλλοι ότι τον δηλητηρίασαν. Λέγεται ότι μαζί τους είχαν ολόκληρο θησαυρό. Οι Αλιστρατινοί, που αγαπούσαν το μητροπολίτη τους, μετέβησαν στην Γκόρνιτσα, για τη μεταφορά της σορού στην εκκλησία του Αγίου Αθανασίου. Στο δρόμο, όμως, έγινε σύγκρουση μεταξύ των κατοίκων της Αλιστράτης και της Δράμας στην Καλή Βρύση, γιατί οι προύχοντες της Δράμας ήθελαν να μεταφέρουν τη σορό του ιεράρχη στη Δράμα, πράγμα το οποίο προκάλεσε την έντονη αντίδραση των Αλιστρατινών, μέχρι του σημείου να δείρουν άγρια τους Δραμινούς, αλλά και τους "Τζανταρμάδες" (Τούρκους χωροφύλακες).

Αποτέλεσμα ήταν να μεταφερθεί η σορός του στην Αλιστράτη, όπου μετά το λαϊκό προσκύνημα, έγινε κηδεία, παρουσία πλήθους κόσμου (περίπου 10.000). Πράγματι, στον ιερό ναό του Αγίου Αθανασίου υπάρχουν και σήμερα τρεις τάφοι μητροπολιτών. Ο ένας από αυτούς είναι του Γερμανού († 1896). Άλλοι πάλι κάτοικοι της Αλιστράτης θυμούνται ότι, κατά το θρύλο πάντοτε, ο διάκος Παρθένιος, που πιθανόν να δολοφόνησε το Γερμανό, για να τον ληστέψει, λίγες εβδομάδες μετά το έγκλημα, τρελάθηκε. Ο θησαυρός, όμως, που είχε μαζί του ο μητροπολίτης, δεν βρέθηκε πουθενά. Ο συνταξιούχος δάσκαλος Μιλτιάδης Μάλαμας, που ο πατέρας του εσπούδασε στην περίφημη για την εποχή εκείνη σχολή, την οποία είχε δημιουργήσει η Μητρόπολις στην Αλιστράτη, μας είπε: - Η Αλιστράτη αρνείται ότι κάτοικοί της δολοφόνησαν τον Μητροπολίτη Γερμανό. Αρνείται επίσης ότι το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως αφόρισε τότε την κωμόπολη γι' αυτήν την αιτία. Αν είχε γίνει ο αφορισμός θα το είχα ακούσει από τον πατέρα μου. Στο ερώτημά μας γιατί τότε να γίνονται όλα αυτά, απάντησε: - Το ερώτημα σας είναι και δικό μου ερώτημα».

Συνεπώς από τη στιγμή που δεν υπήρξε επιβολή οιαδήποτε επιτιμίου ή αφορισμού σε βάρος της Αλιστράτης, όπως και το ίδιο το Πατριαρχείο δέχεται, προτιμότερο ήταν να καθησυχάσει τους κατοίκους με σχετικό πατριαρχικό γράμμα. Το όλο δε θέμα να σταματήσει εκεί, χωρίς αυτό το τελετουργικό της **Μεγ. Παρασκευής**, από τον τότε μητροπολίτη

αείμνηστο **Νικόδημο**, για ανύπαρκτο επιτίμιο, το οποίο με κατάπληξη και ανάμεικτα συναισθήματα χαρμολύπης πληροφορήθηκε μετά από 87 χρόνια ο Χριστοφόρος λαός της Αλιστράτης και τους γέμισε με πικρία και κατωδύνη.

Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αλιστράτης από την ανακοίνωση αυτή πληροφορήθηκαν για τον αφορισμό του 1883, ο οποίος, προφανώς κακοπίστως, διέρρευσε από στόμα σε στόμα. Πληροφορήθηκαν, δηλαδή, ότι ήταν αφορισμένοι. Οι παλαιότεροι κάτι είχαν ακούσει για τη «δολοφονία» του μητροπολίτη Γερμανού, που δεν έγινε στην Αλιστράτη, αλλά στο χωριό «**Γκόρνιτσα**» (σημερινή Καλή Βρύση). Οι νεώτεροι δεν είχαν ιδέα για το περιστατικό.

Μάλιστα η Ιερά Μητρόπολη «συνιστούσε ψυχικήν προετοιμασίαν δια μετανοίας και νηστείας και προσελεύσεως εις την Θεϊάν Κοινωνίαν επί τη αναστάσει του Κυρίου προς παντελή εξάλειψιν του αφορισμού και ευλογίαν παρά Θεού των χριστιανών της Αλιστράτης και των έργων αυτών».

Η ανακοίνωση, που τοιχοκολλήθηκε στην πλατεία της κομόπολης τη Μεγάλη Πέμπτη στις 23 Απριλίου του 1970, έλεγε:

ΤΟ ΕΚΚΛ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ

ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ

Ἀναγγέλλει ὅτι:

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
κ. κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριαρχείου ἐξέδωκαν ἐπίσημον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν
ΣΥΓΧΩΡΗΤΙΚΟΝ, πρὸς ἄρσιν καὶ λύσιν παλαιοῦ ἐπιτιμίου
βαρύνοντος τὴν ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΝ ἀπὸ ἑκατονταετίας περιπού.

Τὴν συγχώρησιν θὰ ἀπαγγεῖλῃ ὁ Σεβασμιώτατος Μητρο-
πολίτης ἡμῶν κ.κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, κατὰ Πατριαρχικὴν ἐξουσιο-
δότησιν, τὴν πρωΐαν τῆς **ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ**, ὥραν
10 π.μ., ἐνώπιον τοῦ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ.

Ἡ Ἱ. Μητρόπολις ἡμῶν συνιστᾷ ψυχικὴν προετοιμασίαν
διὰ μετανοίας καὶ νηστείας καὶ προσελεύσεως εἰς τὴν Θεϊαν
Κοινωνίαν ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει τοῦ Κυρίου, πρὸς παντελεῆ ἐξά-
λειψιν τοῦ ἀφορισμοῦ καὶ εὐλογίαν παρὰ Θεοῦ τῶν χριστια-
νῶν τῆς Ἀλιστράτης καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν.

Από την ημέρα, λοιπόν, εκείνη της ανακοίνωσης κατά τη Μεγάλη Πέμπτη 23 Απριλίου 1970, μοναδικό θέμα στην ημερησία διάταξη των κατοίκων της κωμόπολης, ήταν ο «αφορισμός» και η «άρση» του αφορισμού. Τους περισσότερους τους είχε ενοχλήσει ο θόρυβος που δημιουργήθηκε και η αντίδραση αυτών ήταν καταφανής.

Έτσι, παράγοντες του τόπου και άνθρωποι των γραμμάτων αντέδρασαν ποικιλοτρόπως, μέχρι και δια του τύπου, με ανακοινώσεις και επιστολές διαμαρτυρίας. Χαρακτηριστική είναι η επιστολή διαμαρτυρίας του τότε προέδρου του ΤΟΕΒ Αλιστράτης **Κωνσταντίνου Κουκλιάνου**, η οποία δημοσιεύτηκε στο φύλλο της **26^{ης} Απριλίου 1970** της εφημερίδος «**ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΟΡΡΑΣ**», και η οποία παρατίθεται κατωτέρω:³⁸

«Κύριε Διευθυντά:

Εις το φύλλον της 21^{ης} Απριλίου ε.έ., της εγκρίτου υμών εφημερίδος, ανεγράφη ότι πατριαρχικός αφορισμός εβάρυνε από 80ετίας την Κοινότητα Αλιστράτης δι' εγκληματικήν ενέργειαν κατά της εκκλησίας. Όπως ήτο φυσικόν το ανωτέρω δημοσίευμα προεκάλεσε βαθυτάτην αίσθησιν μεταξύ των κατοίκων της κωμοπόλεώς μας, οίτινες διακρίνονται δια την ιδιαιτέραν ευαισθησίαν των εις θέματα αφορώντα εις την ιστορίαν του τόπου των, δια την οποίαν σεμνύνονται, καθόσον κατά το παρελθόν η Αλιστράτη υπήρξεν κέντρον πλουσίων εθνοθηρησκευτικών αγώνων της περιοχής. Δεν γνωρίζουμε ποία εγκληματική ενέργεια των παππούδων μας εις βάρος της εκκλησίας, μας βαρύνει. Από πληροφορίας υπεργέρων Αλιστρατινών, προκύπτει ότι πράγματι εδολοφονήθη υπό αγνώστων, εκτός όμως περιοχής Αλιστράτης και εκτός νομού, συγκεκριμένως δε εις χωρίον του νομού Δράμας, ό τότε Μητροπολίτης Φιλίππων, Δράμας και Ζιχνών αείμνηστος Γερμανός, όστις είχεν έδραν την Αλιστράτην και ότι οι κάτοικοι της Αλιστράτης κατόπιν σφοδράς φιλονικίας μετά των Δραμινών, επέτυχον να ενταφιασθή το σκήνωμα του ως άνω Μητροπολίτου εις την Αλιστράτην, ένθα ευρίσκεται ο τάφος του και σήμερα. Η διαμάχη μεταξύ των Αλιστρατινών και Δραμινών δια τον ενταφιασμόν του δολοφονηθέντος υπό αγνώστων ιεράρχου και η ύπαρξις του τάφου εν Αλιστράτη, είναι ενδεικτικά όχι μόνον του βαθυτάτου σεβασμού, ον έτρεφον οι κάτοικοι της Αλιστράτης προς την εκκλησίαν, αλλά και της μη αναμίξεως αυτών εις την εγκληματικήν εκείνην ενέργειαν. Κατόπιν των ανωτέρω, εάν επεβλήθη πράγματι πατριαρχικόν επιτίμιον, έχομεν την γνώμην ότι θα επεβλήθη τούτο εναντίον των δραστών της δολοφονίας και ουχι των κατοίκων της Κοινότητος Αλιστράτης. Με την παράκλησιν όπως δημοσιευθή η παρούσα, διατελώ.- Μετά τιμής ΚΩΝ. Γ.ΚΟΥΚΛΙΑΝΟΣ.

Επίσης, ορισμένοι υπερήλικες Αλιστρατινοί (Μιλτιάδης Μάλαμας, Άγγελος Νανούσης, Πέτρος Πετρίδης, Θεοχάρης Μπάλλας, Ιωάννης Νικολής, Χρήστος Φράγκος, κ.α.), δήλωσαν στον τύπο και κατέθεσαν στη συνέχεια στον τότε σταθμάρχη του Σταθμού Χωροφυλακής Λάζαρο Λώλο, που διενήργησε σχετική διακριτική έρευνα επί του επιδικού θέματος, τα αυτά σχεδόν συμβάντα και συγκεκριμένα ότι:

«Ο Μητροπολίτης Γερμανός, τον Ιούλιο του 1896, πράγματι, αφού πήρε μαζί του τον τότε διάκο Παρθένιο, μετέβη στην Γκόρνιτσα (Καλή Βρύση), ένα μικρό χωριό της εκκλησιαστικής περιφέρειάς του, προκειμένου να παραστεί και ιεουργήσει για μία ή δύο ημέρες στην πανήγυρη της **Αγίας Μαρίας**, που γιορτάζει στις 17 Ιουλίου. Επίσης, όπως λέγεται, μαζί του ήταν και ο ξυλοκόπος της Μητρόπολης **Αθανάσιος Μπαλτατζής**. Όλοι διανυκτέρευσαν στην Γκόρνιτσα. Κατά τις πρωινές ώρες επέστρεψαν στην Αλιστράτη ο διάκος **Παρθένιος** και ο ξυλοκόπος Μπαλτατζής και ανήγγειλαν ότι τη νύχτα ο Μητροπολίτης Γερμανός δολοφονήθηκε στην Γκόρνιτσα.

Μετά τη θλιβερή αυτή αγγελία του θανάτου του Μητροπολίτη Γερμανού, εκατό περίπου κάτοικοι της Αλιστράτης, κυρίως άνδρες, κινήθηκαν προς την Γκόρνιτσα, για να παραλάβουν το ιερό σκήνωμα του δεσπότη τους. Πράγματι, ύστερα από φιλονικία με τους κατοίκους του χωριού, διότι αυτοί δεν ήθελαν να τον παραδώσουν, επιθυμούντες όπως τον ενταφιάσουν εκεί, πήραν στα χέρια το σκήνωμα και το μετέφεραν στην Αλιστράτη για ενταφιασμό. Εκ παραλλήλου, όμως, κινήθηκαν και Δραμινοί προς τον αυτό σκοπό στην Αλιστράτη.

Έτσι, ενώ οι Αλιστρατινοί ερχόταν με το σκήνωμα στην Αλιστράτη και ενώ είχαν φτάσει κοντά στο χωριό στην τοποθεσία « **Καπετάν Καραγάτς**», όπου τα σημερινά νεκροταφεία, έφτασαν και οι Δραμινοί, οι οποίοι, όπως φαίνεται είχαν ειδοποιηθεί και διεκδικούσαν και επέμεναν να παραλάβουν αυτοί το σκήνωμα. Εκεί, λοιπόν, διαμείφθηκε σφοδρή και έντονη συζήτηση μεταξύ τους και αυτό διότι οι μεν Δραμινοί ζητούσαν επιμόνως να το παραλάβουν και να το μεταφέρουν στη Δράμα, οι δε Αλιστρατινοί αντέτειναν πεισιμόνως και παρότι επενέβη η Τουρκική Αστυνομία, που στο μεταξύ ήρθε από τη Δράμα, υποστηρίζουσα τους Δραμινούς, οι Αλιστρατινοί δεν κάμφθηκαν, υπείκοντες στην αγάπη προς τον ιεράρχη τους και τελικώς μετέφεραν το σκήνωμα αυτοί στον Ιερό Ναό του Αγίου Αθανασίου της κωμόπολης, όπου και το εξέθεσαν σε κοινό προσκύνημα επί τριήμερον.

Στη συνέχεια, μετά το λαϊκό προσκύνημα, έγινε η κηδεία του, παρουσία πλήθους κόσμου (περίπου 10.000) και τον ενταφίασαν με κάθε θρησκευτική τιμή, σεβασμό και ευλάβεια στον αύλειο χώρο της εκκλησίας. Τα αίτια και ο τρόπος του θανάτου δεν ήταν γνωστά, διότι οι γνώμες δίστανται σοβαρά και αυτό διότι άλλοι μεν έλεγαν τότε ότι δολοφονήθηκε, άλλοι δε ότι δηλητηριάστηκε με δηλητήριο που έριξαν στον καφέ και τρίτη, επίσης, εκδοχή ότι στραγγαλίστηκε στον ύπνο».

Ο **Μιλτιάδης Μάλαμας**, μάλιστα, συνταξιούχος δάσκαλος στο επάγγελμα, θυμάται ότι έγινε αφορισμός, όχι όμως εναντίον της Κοινότητας, αλλά εναντίον εκείνων, οι οποίοι εφόνευσαν τον Γερμανό και κυρίως εναντίον εκείνων, οι οποίοι πήραν τα χρήματα, εάν και εφόσον υπήρχαν και εκλάπησαν ή εάν η δολοφονία έγινε με σκοπό τη ληστεία και διαρπαγή του «θησαυρού».

Επίσης, ανέφερε ότι η Αλυστράτη αρνείται ότι οι κάτοικοι αυτής, συμμετείχαν, έστω και στο ελάχιστο, στη δολοφονία του Μητροπολίτου Γερμανού. Αρνείται και το γεγονός ότι το Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως αφόρισε ποτέ την κωμόπολη της Αλυστράτης για την αιτία αυτή ή για άλλη πράξη σε βάρος της εκκλησίας μας και προσέθεσε ότι, αν είχε γίνει αφορισμός θα το είχε ακούσει από τον πατέρα του, ο οποίος είχε φοιτήσει στην τότε «Αστική Σχολή της Αλυστράτης, η οποία είχε ιδρυθεί από τη Μητρόπολη και αποτελούσε το φυτώριο των Ελλήνων Διδασκάλων της εποχής.

Τα χρήματα, μάλιστα, όπως έλεγαν, τα πήρε ο τότε διάκος Παρθένιος, καταγόμενος από την Ήπειρο, ο οποίος αργότερα παραφρόνησε και πήγε στην πατρίδα του. Ο Γερμανός είχε τη μανία της συλλογής αρχαίων, συνήθως της Αλεξανδρινής εποχής, είχε δε χρήματα και διάφορα τιμαλφή. Μάλιστα σε μία ειδικότερα από τις καταθέσεις της **2ας Ιουνίου 1970**, αναφέρονται σχετικώς: «Διά τον Παρθένιον ελέγετο ότι ήτο συνένοχος με άλλους πολλούς δια τον θάνατον του Γερμανού και την κλοπήν των χρημάτων του».

Το πρωί της Μ. Παρασκευής του 1970, ολόκληρη η κωμόπολη, συγκεντρώθηκε στην εκκλησία, όπου ο μητροπολίτης Ζιχνών και Νευροκοπίου **Νικόδημος** ύστερα από σχετικό κήρυγμα, και με χέρια υψωμένα δεκτικά προς τον Θεό, διάβασε το "**Πατριαρχικό Συγχωρητικό**".

Το σπάνιο, για τη σύγχρονη εκκλησία μας, έγγραφο αναφέρει ότι, επειδή οι κάτοικοι της Αλυστράτης αποδίδουν τις δοκιμασίες και ταλαιπωρίες τους στον αφορισμό του 1883, το Πατριαρχείο, μετά από εισήγηση του μητροπολίτη Νικοδήμου, αποφάσισε την άρση και τη λύση:

"παντός επιτιμίου επιβληθέντος ποτέ και βαρύνοντος τους κατοίκους της κωμοπόλεως ταύτης".

Το κείμενο του "Πατριαρχικού Συγχωρητικού", συντάχθηκε τον Μάρτιο του 1970 στο Φανάρι και το υπογράφουν, εκτός από τον Οικουμενικό πατριάρχη Αθηναγόρα, οι συνοδικοί μητροπολίτες: Κωνσταντινουπόλεως, Χαλδίας Κύριλλος, Λαοδικείας Μάξιμος, Ειρηνουπόλεως Συμεών, Πριγκηπονήσων Δωρόθεος, Νεοκαισάρειας Χρυσόστομος, Μιλήτου Αιμιλιανός και Κολωνίας Γαβριήλ και παρατίθεται κατωτέρω.

Επίσης παραθέτουμε κατωτέρω σχετικό απαντητικό έγγραφο του πρώην μητροπολίτη Πατρών Νικοδήμου, ο οποίος τότε ήταν μητροπολίτης Ζιχνών και Νευροκοπίου, προς τον υποφαινόμενο, στη σχετική έρευνά μας, αναφορικά με την ιστορία της Αλιστράτης. Στο έγγραφο αυτό, ο Νικόδημος περιέρχεται σε αντιφάσεις, καθόσον αφενός δέχεται ότι υπήρχε πράγματι αφορισμός αναφέροντας ότι: **«Ίσχυεν εντούτοις επί μακρά έτη ο αφορισμός»**, αφετέρου δε δέχεται ότι: **«ουδεμία βεβαία πληροφόρηση περί αυτού διασώζεται»** και **«ουδέ το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, εκ του οποίου προήλθε ο αφορισμός, δεν εύρεν εις το αρχείον του τα σχετικά στοιχεία προς πληροφόρησιν ημών»**.

Επισημαίνεται, ότι το μοναδικό έγγραφο στοιχείο, που υπάρχει από πλευράς Οικουμενικού Πατριαρχείου και το οποίο σχετίζεται αποκλειστικά και μόνο με την τύχη της περιουσίας του αοιδίμου Μητροπολίτου Γερμανού, είναι η από **22 Αυγούστου 1896** ανακοίνωση με κεφαλίδα: **«Επιτίμιον Δια την περιουσίαν του Δράμας Γερμανού»**, (βλ. σελ 14 ανωτέρω).

Με την ανακοίνωση αυτή το Οικουμενικό Πατριαρχείο ζητούσε τη συνδρομή όλων των κατοίκων της περιφέρειας της Μητροπόλεως, για την ανεύρεση των κλοπιμαίων και την προβλεπόμενη κατά νόμο κληρονομική τους διανομή. Αυτό, άλλωστε, ζητήθηκε και από άμβωνος από τον εκπρόσωπο του Πατριαρχείου αρχιμανδρίτη προς το εκκλησίασμα του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου, όπως προαναφέραμε. Στην ανακοίνωση αναφέρονται τα εξής καταλυτικά για την όλη υπόθεση, αναφορικά με το σκέλος της θρυλούμενης και φημολογούμενης τότε δολοφονίας του Γερμανού, καθόσον δεν γίνεται καμία αναφορά ή συσχετισμός, αλλά αναφέρονται τα εξής χαρακτηριστικά:

«...του προς Κύριον μεταστάντος αιδήμου Μητροπολίτου Δράμας Κυρού Γερμανού» και «...δια ταύτα γράφοντες προτρεπόμεθα μετά των περί ημάς αγαπητών ημίν αδελφών και συλλειτουργών και παραινούμεν πατρικώς πάντας τους εν τη Θεοσώστω επαρχία ταύτη και τη πόλει Δράμας κτλ.».

Δηλαδή, είναι μία ανακοίνωση με προτρεπτικό και παραινετικό χαρακτήρα και περιεχόμενο, απευθύνεται δε προς όλους τους κατοίκους της επαρχίας και της πόλεως Δράμας. Συνεπώς, δεν αποτελεί «**επιτίμιο**», καθόσον δεν έχει την έννοια και τα νομοτυπικά στοιχεία του επιτιμίου κατά το Εκκλησιαστικό και Κανονικό Δίκαιο και κατά τους δεοντολογικούς κανόνες της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας. Αναφέρει μόνον ότι «**επιτιμητική**» είναι η πράξη αυτών, που σφετερίστηκαν και υπεξείρεσαν την κινητή περιουσία του Γερμανού εις βάρος των φυσικών κληρονόμων, γιατί αυτό και ο τίτλος της κεφαλίδος, χωρίς να αναφέρεται οτιδήποτε για τη θρυλούμενη και φημολογούμενη τότε δολοφονία του Γερμανού.

Έτσι, πιστεύουμε ότι η όλη τότε υπόθεση της φημολογίας της «**δολοφονίας**» του Μητροπολίτη Γερμανού και ο «**αφορισμός**» για την αιτία αυτή των Αλιστρατινών, υποκινήθηκε και παραποιήθηκε, προφανώς, από λανθασμένες εννοιολογικές εκτιμήσεις της απειλής επιβολής ενδεχομένως «**επιτιμίου**» ή «**αφορισμού**» από πλευράς του Οικουμενικού Πατριαρχείου δια του απεσταλμένου εκπροσώπου του αρχιμανδρίτη, ενώπιον του εκκλησιάσματος του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου και ο οποίος από τον άμβωνα της εκκλησίας ζήτησε από τους κατοίκους της Αλιστράτης να συνδράμουν στην ανεύρεση των κλοπιμαίων τιμαλφών, ομολόγων και συλλεκτικών νομισμάτων, που κατείχε ο Γερμανός και τα οποία εξαφανίστηκαν μετά τον θάνατό του.

-Είναι, λοιπόν, άξιο απορίας ποιός έπλασε ένα τέτοιο προφανές μύθευμα, της δολοφονίας δήθεν από Αλιστρατινούς του Μητροπολίτη Γερμανού στην Γκόρνιτσα, το οποίο παραπληροφόρησε, παραπλάνησε και προσέβαλε κατά τρόπο ανέντιμο και ανήθικο τους κατοίκους αυτής της θεοσεβούς κωμοπόλεως, οι οποίοι, όπως προαναφέραμε, αντέδρασαν έντονα εναντίον των Γκορνιτσιωτών και των Δραμινών για τον τόπο ταφής του δεσπότη τους.

-Είναι εξίσου άξιο απορίας, πώς κυκλοφόρησε αυτή η ανυπόστατη φήμη, ότι στους κατοίκους της Αλιστράτης είχε επιβληθεί δήθεν **«εκκλησιαστικό επιτίμιο»**, εξαιτίας της φερόμενης ως «δολοφονίας» του παθολογικού θανάτου του Μητροπολίτου Γερμανού Γ' Μιχαηλίδη, χωρίς να υπάρχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο.

-Είναι, ακόμη, πραγματικά ιστορικά περίεργο το θέμα του αφορισμού των κατοίκων της Αλιστράτης, ο οποίος τους "επιβλήθηκε" κατά το έτος **1883** για μία υποτιθέμενη "δολοφονία" ιεράρχη, που "συντελέστηκε" στις **25 Ιουλίου 1896**, δηλαδή δεκατρία χρόνια αργότερα.

Τιμωρήθηκαν δηλαδή οι κάτοικοι της Αλιστράτης για ένα "έγκλημα", που "διαπράχθηκε" δεκατρία χρόνια αργότερα; Τι συνέβη λοιπόν; Ποιός κατασκεύασε τη βαριά αυτή ανυπόστατη και ιστορικά αναληθή κατηγορία, που έφτασε μέχρι το Οικουμενικό Πατριαρχείο; Ποιά ήταν εκείνα τα «ακλόνητα στοιχεία», ώστε να οδηγήσουν τη Μητέρα Εκκλησία στη λήψη μιας τέτοιας εξουθενωτικής απόφασης, η οποία ποτέ δεν εκδόθηκε; Σε μια εποχή, μάλιστα, που ο ορθόδοξος ελληνισμός είχε τόση ανάγκη από ειρήνευση, ομοψυχία και συψυχία; Περίεργα, μα την αλήθεια, πράγματα.³⁹

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σχετικά με τον θρυλούμενο τότε κατά την παράδοση αφορισμό της Αλιστράτης του 1883, για τη θρυλούμενη επίσης δολοφονία του τότε Μητροπολίτη Γερμανού στην Γκόρνιτσα το 1896, πολλά χρόνια αργότερα, και συγκεκριμένα κατά το 1970, ο τότε σταθμάρχης του Σταθμού Χωροφυλακής Αλιστράτης **Λάζαρος Λώλος**, διενήργησε διακριτική αστυνομική έρευνα. Κατά την έρευνα που διενήργησε, συγκέντρωσε ένα σημαντικό αρχείο καταθέσεων και πληροφοριών υπέργηρων μαρτύρων κατοίκων της Κωμοπόλεως Αλιστράτης, οι οποίοι έζησαν σε μικρή ηλικία τα γεγονότα ή άκουσαν τις διηγήσεις παλαιότερων και οι οποίοι, όπως προαναφέραμε, κατέληξαν στις αυτές συνολικά διαπιστώσεις. (Γ.Α.Κ. – Αρχεία Ν. Σερρών, Συλλογή Λαζάρου Λώλου, ΑΒΕ 776, Φάκ. Δράμας, Μητροπ. Γερμανού, έγγραφο 13/2-6-70, σε ηλεκτρονική μορφή).⁴⁰

Έτσι, όλες οι καταθέσεις και αφηγήσεις συγκλίνουν και ταυτίζονται στις εξής διαπιστώσεις και συμπεράσματα:

α) Οι κάτοικοι της Αλιστράτης αρνούνται κατηγορηματικά ότι οι πρόγονοί τους είχαν οποιαδήποτε ενεργό ανάμειξη στη θρυλούμενη τότε δολοφονία του Μητροπολίτου Γερμανού.

β) Αρνούνται, επίσης, ότι αφορίστηκαν ποτέ από το Οικουμενικό Πατριαρχείο για οποιοδήποτε λόγο ή αιτία και ειδικότερα για την ανωτέρω αιτιολογία.

γ) Ότι υπεραγαπούσαν τον Μητροπολίτη τους, όπως, άλλωστε, το απέδειξαν, τόσο με την πραγματική μάχη, που έδωσαν με τους Δραμινούς προκρίτους-άρχοντες, για την παραλαβή του ιερού σκηνώματος, όσο και από την πάνδημη κηδεία του στον Ιερό Ναό του Αγίου Αθανασίου Αλιστράτης.

δ) Η ύπαρξη του τάφου του στον αύλειο χώρο του Ιερού Ναού του Αγίου Αθανασίου, είναι επίσης ενδεικτικό, όχι μόνο του βαθυτάτου σεβασμού, που έτρεφαν προς τον ιεράρχη τους, αλλά και της μη αναμείξεώς τους καθοιονδήποτε τρόπο στη φημολογούμενη τότε δολοφονία του.

ε) Πράγματι, όπως αποδεικνύεται από επίσημα στοιχεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, «**ο αιίδιμος Μητροπολίτης απέθανε**» στη Γκόρνιτσα (σημερινή Καλή Βρύση), στο σπίτι του Παπα-Οικονόμου, από παθολογικά αίτια, συνεπεία έντονης καρδιακής προσβολής, όπως αυτό αναφέρεται στο πιστοποιητικό θανάτου.

στ) Εμπλοκή και υπαιτιότητα στην όλη θρυλούμενη και φημολογούμενη τότε υπόθεση του θανάτου, αποδίδουν στον διάκονό του Παρθένιο, Ηπειρώτη στην καταγωγή, καθώς επίσης στον ίδιο και σε άλλους αποδίδουν την κλοπή των τιμαλφών και ομολόγων που κατείχε ο Γερμανός.

ζ) Ο θρυλούμενος και φημολογούμενος αφορισμός έγινε κατά το έτος 1883, για την υποτιθέμενη τότε δολοφονία του Γερμανού, γεγονός όμως που επήλθε πολύ αργότερα και συγκεκριμένα στις **25 Ιουλίου 1896**, η οποία μάλιστα λέγεται ότι ήταν η αιτία του αφορισμού.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΟΡΡΑΣ» της 26^{ης} Απριλίου 1970:

ΔΕΝ ΒΑΡΥΝΕΤΑΙ Η ΑΛΙΣΤΡΑΤΗ

Κυρίες Διευθύντα,

Είς τὸ φύλλον τῆς 27ης Ἀπριλίου ἐ.ε. τῆς ἐγκρίτου ὑμῶν ἐφημερίδος, ἀνεγράφη ὅτι πατριαρχικός ἀφορισμός ἐβάρυνεν ἀπὸ θεοτίας τὴν κοινότητα Ἀλιστράτης δι' ἐγκληματικὴν ἐνέργειαν κατὰ τῆς ἐκκλησίας.

Ὅπως ἦτο φυσικόν, τὸ ἐνωτέρω δημοσίευμα προκάλεσε βαθυτάτην αἰσθησίν μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς κομητολεύς μας, οἵτινες διακρίνονται διὰ τὴν ἰδιαιτέραν εὐαισθησίαν των εἰς θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου των διὰ τὴν ὁποίαν σεμνύνονται καθ' ὅσον κατὰ τὸ παρελθόν ἡ Ἀλιστράτη ὑπῆρξε κέντρον πλουσιῶν ἐθνικοθρησκευτικῶν ἐργῶν τῆς περιοχῆς.

Δὲν γνωρίζομεν ποίαν ἐγκληματικὴ ἐνέργεια τῶν παππούδων μας εἰς βάρος τῆς ἐκκλησίας μᾶς βαρύνει. Ἀπὸ πληροφορίας ὑπεργήρων Ἀλιστρατινῶν προκύπτει ὅτι πράγματι ἐδολοφονήθη ὑπὸ ἀγνώστων, ἐκτὸς ὅμως περιοχῆς Ἀλιστράτης καὶ ἐκτὸς νομοῦ, συγκεκριμένως δὲ εἰς χωρίον τοῦ νομοῦ Δράμας, ὁ τότε Μητροπολίτης Φιλίππων Δράμας καὶ Ζητιῶν ἀείμνηστος Γερμανός, ὅστις εἶχεν ἔδραν τὴν Ἀλιστράτην

καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλιστράτης, κατόπιν σφοδρᾶς φιλονικίας μεταξὺ τῶν Δραμινῶν, ἐπέτυχον καὶ ἐνταφιασθῆναι τὸ σκήνωμα τοῦ ὡς ἀνω Μητροπολίτου εἰς τὴν Ἀλιστράτην, εἴθε εὐρίσκαται ὁ τάφος του καὶ σήμερον.

Ἡ διαιμάχη μεταξὺ τῶν Ἀλιστρατινῶν καὶ Δραμινῶν διὰ τὸν ἐνταφιασμόν τοῦ δολοφονηθέντος ὑπὸ ἀγνώστων βεράρχου καὶ ἡ ὑπαρξίς τοῦ τάφου ἐν Ἀλιστράτῃ, εἶναι ἐπιδηκτικὸς ἀπὸ πόνου τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ, ἐν ἑπομένῳ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλιστράτης πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῆς ἀκαμψείας αὐτῶν εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ἐκείνην ἐνέργειαν.

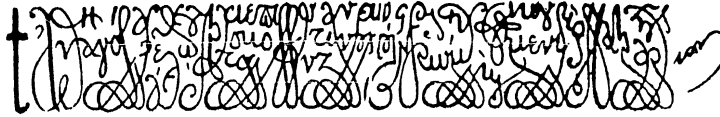
Κατόπιν τῶν ἐνωτέρω, εἶναι ἐπεδεδίχθη πράγματι πατριαρχικὸν ἐπιτίμιον ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι εἴα ἐπεδιδῆται τοῦτο ἐναντίον τῶν δραστῶν τῆς δολοφονίας καὶ οὐχὶ τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Ἀλιστράτης.

Μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως δημοσιευθῆ ἡ παροῦσα, διατελώ

Μετὰ τιμῆς

ΚΩΝ)ΤΙΝΟΣ Γ. ΚΟΥΚΛΙΑΝΟΣ

κάτοικος Ἀλιστράτης

Ἄριθμ. Πρωτ. 275.

Τοὺς εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔλεος προσφεύγοντας καὶ ἐν συντριβῇ καρδίας τὴν συγχώρησιν ἐξαιτουμένους ἰδίων ἢ προγονικῶν ἀμαρτημάτων ἢ δεσμῶν εὐμενῶς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία προσδέχεται καὶ παραμυθεῖ, τὴν λύσιν καὶ ἄφεσιν μετὰ στοργῆς ὑπὲρ τῆς Ψυχικῆς αὐτῶν σωτηρίας καὶ παραμυθίας, κατὰ τὴν διδομένην αὐτῇ ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν, ἐπάγουσα.

Ἐπειδὴ τοίνυν οὕτως ἐν συντριβῇ καρδίας ἀνηνέχθησαν ἄρτι διὰ τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῶν Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ κ. Νικοδήμου καὶ οἱ τῆς κωμοπόλεως Ἀλιστράτης εὐσεβεῖς κάτοικοι, ἕνεκα συμβαινουσῶν αὐτοῖς ἀπὸ μακροῦ δοκιμασιῶν καὶ ταλαιπωριῶν καὶ ἀντιξοοτήτων ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, εὐσεβοφρόνως ὑποτοπάζοντες ὅτι πάντα ταῦτα ἠδύναντο προέρχεσθαι ἐξ ἐπιβληθέντων ποτὲ τοῖς κατοικοῖς τῆς κωμοπόλεως αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτιμίων, καὶ ἐξητήσαντο, πρὸς ἀνακούφισιν καὶ ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως αὐτῶν, καὶ ἀπαλλαγὴν δὲ ἀπὸ τῶν μαστιζόντων τὴν κωμόπολιν αὐτῶν δεινῶν, ὅπως ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐπιδαφιλεύσῃ τὴν συγχώρησιν καὶ τὴν λύσιν τῶν ἐπιτιμίων τούτων, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν συνευχομένων ἡμῖν Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τὴν εὐλαθεῖ καὶ ἐνδερμον ταύτην ἰκεσίαν τῶν κατοίκων τῆς εἰρημένης κωμοπόλεως εὐμενῶς ὑπ' ὄψιν Συνοδικῶς λαθόντες, ἔγνωμεν, φιλοστόργως τὴν ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας παραμυθίαν ἐπιδαφιλεύοντες, ἐκδοῦναι τὸ παρὸν Πατριαρχικὸν ἡμῶν καὶ Συνοδικὸν Συγχωρητικὸν Γράμμα, εἰς ἄρσιν καὶ λύσιν παντὸς ἐπιτιμίου ἐπιβληθέντος ποτὲ καὶ βαρύνοντος τοὺς κατοίκους τῆς κωμοπόλεως ταύτης.

Ἐφ' ᾧ καὶ γράφοντες καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμενοι, λύομεν μὲν καὶ αἴρομεν, κατὰ τὴν δεδομένην ἡμῖν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν, τὰ ὁποτεδήποτα καὶ ὁπωσδήποτε τοῖς προκατοικήσασιν τὴν εἰρημένην κωμόπολιν Ἀλιστράτην τῆς Ἐπαρχίας Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν Χριστιανοῖς ἐπιβληθέντα ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια, ἐπικαλούμενοι δὲ τὴν χάριν τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοποιοῦ Πνεύματος. δεόμεθα δὲ ὅπως πάντες, οἱ τῆς εἰρημένης κωμοπόλεως κάτοικοι, οἳ τε τεθνεώτες καὶ οἱ ζῶντες, ὑπάρχωσι συγκεχωρημένοι καὶ ἐλεύθεροι, εὐλογημένοι τε παρὰ τῆς Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ Ἐνὸς τῆ φύσει Θεοῦ ἡμῶν, ὑγείας μὲν καὶ ρώσεως καὶ εὐλογίας καὶ παντὸς ἀγαθοῦ καταπεπομένων

άνωθεν παρά Θεοῦ τοῖς ζώσι, σωτηρίας δὲ καὶ αἰωνίας ἀναπαύσεως δωρουμένων τοῖς
τεθνεώσιν ἐξ' αὐτῶν.

Ναί, Δέσποτα Πολύελεε; διάλυσον φιλευσπλάγχχνως πᾶν βαρύνουν τοὺς εὐσεβεῖς
κατοίκους τῆς εἰρημένης κωμοπόλεως ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτίμιον, καὶ εὐλόγησον αὐτούς;
πρεσβείαις καὶ ἰκεσίαις τῆς Ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθέ-
νου Μαρίας, τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τῶν ἁγίων
ἐνδίκων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων καὶ πάντων Σου τῶν Ἁγίων. Ἀμήν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ Λαΰο', κατὰ μῆνα Μάρτιον (γ'),
Ἐπινεμήσεως Η'.

Ἐπινεμήσεως Η' Διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐπιπέμωσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμῶν

Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η'

Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η'

Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η'

Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η' Ἐπινεμήσεως Η'

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΣΥΝΟΔΙΚΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ

Κύριε Ἐπισημηταί Κωνσταντίνε Κοντζέ,

χαίρομεν διά τιν ἐπιμνησίαν μεθ' ἡμῶν, ὡς κατα-
 γομῶν ἐξ Ἑλλάδος, τῆς προέσβη Μητροπολιτικῆς ἡμεῶν
 Περιφέρειας.

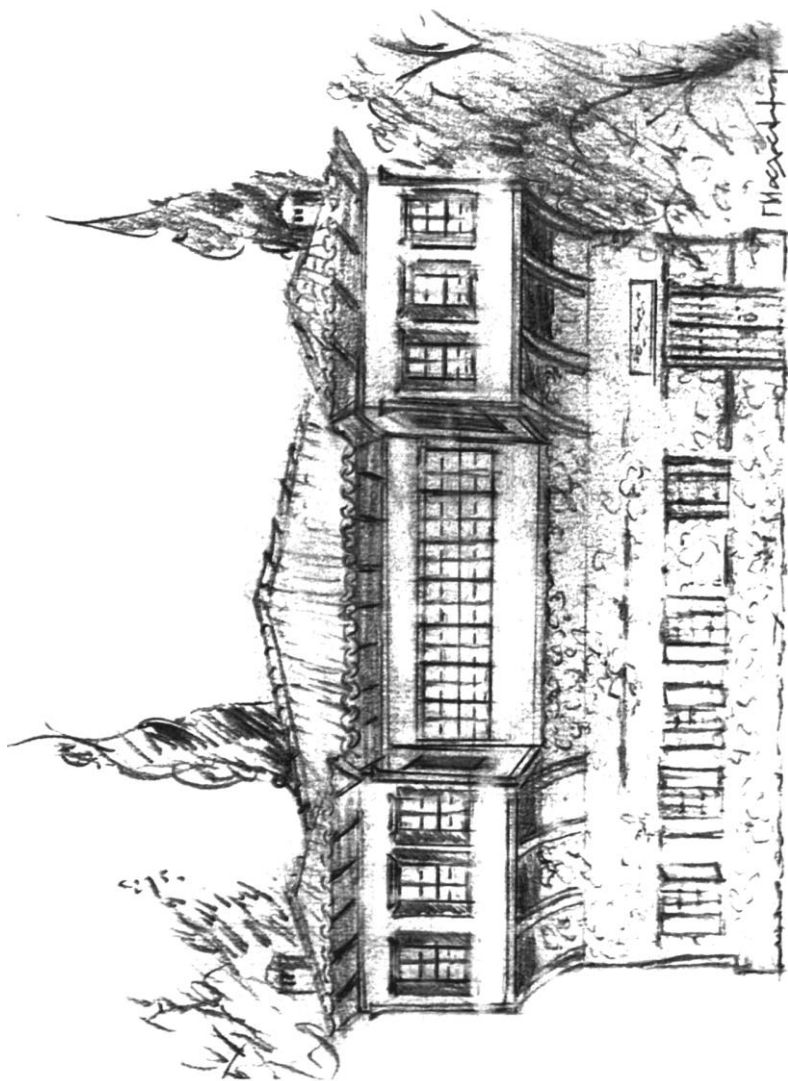
Ἐν σχέσει δέ' πρὸς τὸ ἐρώτημα περὶ τοῦ
 γενομένου ἄλλοτε ἀφορισμοῦ τοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα,
 ἢ γνωρῆται παρ' ἡμῶν ἔρινα καὶ ἢ ὑπὸ τῶν
 τοπιῶν παραγόντων δοθεῖσά μοι ἀπάντησι, δὴν διερώ-
 τησαν τὸ ζήτημα, καὶ ἀδελφὰ θεβαία πληροφόρησις
 περὶ αὐτοῦ διασώζεται.

Ἰσχυρῶς ἐν ταύταις ἐπιμνησίαις ἐστὶν ὁ ἀφορισμός.
 εἶναι δέ' ἀπορίας ἄξιον, ὅτι οὐδέ τὸ Οὐισκηνισμὸς
 Πατριαρχεῖον, ἐν τῷ ὅποιον προήδην ὁ ἀφορισμός,
 δὴν εὔρεν ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῷ τὰ σχήματι στοιχέσει
 πρὸς πληροφόρησιν ἡμῶν.

Ὅταν ἐνέχων τὴν εὐδύναν τῆς χάριτος ἐν λόγῳ
 ἀφορισμοῦ, ὡς οὐκ εἶχεν ἰσχυρῶς, καὶ ἐμοινοποίησα ταύτων
 ἐν τῷ Πατριαρχεῖον. Καὶ οὕτως εὐδύνει τὸ ζήτημα.

Περὶ εὐχῶν ἐν Κυρίῳ

† Παναγιώτης Πατριάρχης 20.1.2003

Το κτίριο της Μητρόπολης Φιλίππων, Δράμας και Ζιχνών στην Αλυσράτη, στην εποχή του Χρυσσοστόμου, (1902-1910), όπως το αποτύπωσε ο συμπατριώτης Γεώργ. Μ. Μάλαμας, στο βιβλίο του "Η Ενέδρα". Πανομοιότυπο ήταν και το αρχοντικό της οικογένειας Μάλαμα, που βρισκόταν δίπλα στη μητρόπολη.

Οι προτομές των μητροπολιτών Φιλίππων-Δράμας και Ζιγών με έδρα την Αλιστράτη στο προαύλιο του Αγίου Αθανασίου: + Γερμανού Μιχαηλίδη, + Ιωαννικίου Οικονόμου και + Αθανασίου Καΐρη, οι οποίες φιλοτεγήθηκαν με δωρεά του Αλιστρατινού Ιωάννη Θ. Μουμιτζή.

Γενική άποψη του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Αλιστράτης, όπως ήταν παλαιότερα.

Η πρόσοψη του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου όπως είναι σήμερα

Το νόμισμα που είχε εκδώσει ο Ιερός Ναός Αγίου Αθανασίου το 1910. Αριστερά η μία όψη με ένδειξη: "10 ΠΑΡΑΔΕΣ 1910". Δεξιά η άλλη όψη, αναγράφεται κυκλικά: "ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΛΙΣΤΡΑΤΗ".

Επιγραφή του 1899 του ναού Αγίου Αθανασίου αφιερωμένη στον μεγάλο Αλιστρατινό ενεργήτη Ενάγγελο Θωμά

*Οι τάφοι των μητροπολιτών:
+ Αθανασίου: 1842-1852
+ Ιωαννικίου: 1872-1879
+ Γερμανού: 1879-1896
στο προαύλιο της εκκλησίας του Αγίου Αθανασίου.*

Η πλάκα του τάφου των Μητροπολιτών που βρισκόταν στο Νάρθηκα του Ι. Ναού Αγίου Αθανασίου. (Φωτ.: Γ.Ι. Γεωργιάδης).

Η είσοδος του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου με το καμπαναριό, όπως ήταν παλαιότερα. Δεξιά διακρίνονται τα δωμάτια που υπήρχαν τότε.

Πανοραμική άποψη της Αλισσράτης.

4) ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ:

1. Γεωργ. Ι. Θεοχαρίδου: «Τα κατεπανίκια της Μακεδονίας», Θεσσαλονίκη 1954, σελ. 59.
2. Υπουργείο Εσωτερικών: «Διοικητικά μεταβολαί Δήμων και Κοινοτήτων 1912 2001».
3. ΚΕΔΚΕ: «Στοιχεία συστάσεως και εξελίξεως των Δήμων και Κοινοτήτων», αριθ.43, Νομός Σερρών, Αθήναι 1962, σελ. 258-259.
4. Γεωργ. Β. Καφταντζή: «Φυλές της περιφέρειας Σερρών», «Σερραϊκά Χρονικά», τ.5/1970, σελ.7-88.
5. Νικολάου Φιλιππίδη: «Μακεδονικά - Περιήγησις των εν Μακεδονία επαρχιών Δράμας - Ζίχνης και Ελευθερουπόλεως», «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ», τ. Α/1877.
6. Δαμασκηνού Μοσχοπούλου: «Η Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης μετά των σχετικών προς τα περί αυτήν πόλεων και χωρών», (Μελέτη τοπογραφική και ιστορική), Εν Κωνσταντινουπόλει 1896, σελ.52.
7. Γεωργίου Χατζηκυριακού: «Σκέψεις και εντυπώσεις εκ περιοδείας ανά την Μακεδονίαν 1905-1906», Αθήναι 1906, σελ.126-127.
8. Μαρίας Χατζή-Καλού: «Εντυπώσεις εκ της Ιεράς Μακεδονίας και Θράκης», Εν Αθήναις 1909, σελ.32-33.
9. Ανδρέου Ι. Αρβανίτου: «Η Μακεδονία εικονογραφημένη», Εν Αθήναις 1909, σελ. 130.
- 10.«Εκθεσις Κοινότητος Αλιστράτης»: «Ο Μακεδονικός Αγώνας εν τη περιφέρεια Αλιστράτης», Αλιστράτη 1952, σελ.7.
- 11.Αρχείο Επιθεωρήσεως Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως: «Χωρίον: Αλιστράτη - Ιστορία της Κωμοπόλεως».
- 12.Δημητρίου Κ. Σαμσάρη: «Ιστορική Γεωγραφία της Ανατολικής Μακεδονίας κατά την αρχαιότητα», Θεσσαλονίκη 1976, σελ. 154-155.
- 13.Σταύρου Μερτζίδου: «Οι Φίλιπποι, έρευνα και μελέται χωρογραφικά», Κωνσταντινούπολις 1897, σελ.210-211.
- 14.Μαργαρίτη Γ. Δήμιτσα: «Αρχαία Γεωγραφία της Μακεδονίας», Αθήναι 1874, τ. Β' σελ.546.
- 15.Γεωργίου Χατζηκυριακού: ό. αν. σελ.126-127.
- 16.Ιωάννου Τσκοπούλου: «Μελέτη περί λεξικού της καθ'ημάς δημόδους γλώσσης», Εν Αθήναις 1892, σελ.11-12.
- 17.Βασιλείου Ι.Φάβη:«Ο δυναμικός τόνος της Βορείου Ελληνικής και τα αποτελέσματα αυτού», περιοδικό «ΑΘΗΝΑ», τ.55^{ος}, Αθήναι 1951, σελ.14.
- 18.Μελετίου: «Γεωγραφία παλαιά και Νέα», Ενετήησι 1728, σελ.402.
- 19.Χρ. Μ. Παπάζογλου: «Η παιδεία στη Δράμα και την περιοχή της 1800-2002», Δράμα 2003, σελ.35.

- 20.Εφημερίς «Φάρος της Μακεδονίας», φύλλο 741 της 2 Φεβρουαρίου 1883.
- 21.Εφημερίς «Φάρος της Μακεδονίας», φύλλο 854 της 27 Ιουνίου 1884.
- 22.Ευαγ.Στράτη: «Ιστορία της πόλεως των Σερρών», έκδοση Β'Σέρραις 1926, σελ.35.
- 23.Ημερολόγιον της Εκκλησίας της Ελλάδος (Η.Ε.Ε.) ετών 1969 σελ. 427-428 και 1970 σελ.274-276.
- 24.Μανουήλ Γεδεών: «Πατριαρχικαί Εφημερίδες (1800-1913)»,Αθήναι 1936, σελ. 170 -171.
- 25.Βασιλείου Γ. Ατέση: (Μητροπ.πρ.Λήμνου) :Επισκοπικοί κατάλογοι της Εκκλησίας της Ελλάδος απαρχής μέχρι σήμερα», Έν Αθήναις 1975, σελ. 48.
- 26.Δημητρίου Πασχαλίδη: «Τα θύματα των βουλγαρικών αντιποίνων κατά τα γεγονότα του 1941 στη Δράμα και την περιοχή της», Δήμος Δράμας (ΔΕΚΠΟΤΑ) τ. Β' σελ. 499, σημ.29 (Σελ. Κώδικα 71 - 98).
- 27.Γ.Κ.Χατζοπούλου: «Ο Μητροπολίτης Γερμανός ο τρίτος και ο αφορισμός των Αλιστρατινών», Εφημ. «ΕΝΗΜΕΡΟΣ» Καβάλας, φ. της 16-3-2006, σελ. 7.
- 28.Διονυσίου Κ. Κυράτσου (Μητροπολίτου Δράμας): «Ιστορία της Ιεράς Μητροπόλεως 7. Δράμας από τις απαρχές της μέχρι σήμερα» έκδοση ΔΕΚΠΟΤΑ Δράμα 1997, σελ. 106- 107.
29. «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ»: έτος 16^ο (1896 - 1897), σελ. 178 -179.
- 30.Αθανασίου Καραθανάση: «Ο ελληνισμός και η Μητρόπολη του Νευροκοπίου», έκδ. ΙΜΧΑ, Θεσσαλονίκη 1991, σελ. 43.
- 31.Διονυσίου Κυράτσου (Μητροπολίτου Δράμας), ό αν. σελ. 168.
- 32.Μανουήλ Γεδεών: «Πατριαρχικαί Εφημερίδες», Αθήναι 1936,σελ.170.
- 33.Έκθεση Κοινότητος Αλιστράτης: ό. αν. σελ. 2.
- 34.Αρχείο Επιθεωρήσεως Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως: ό. αν. σελ. 12-13.
- 35.Γιώργου Ν. Αψηλίδη: «Η εκπαίδευση στην επαρχία Ζίχνης 1840-1913»,Σέρρες 2019, σελ. 221.
- 36.Διονυσίου Κυράτσου (Μητροπολίτου Δράμας), ό. αν. σελ. 79 και 374.
- 37.Εφημερίς «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ», φύλλο της 3^{ης} Μαΐου 1970.
- 38.Εφημερίς «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΟΡΡΑΣ», φύλλο της 26-4-1970.
- 39.Γ.Κ.Χατζοπούλου:ό.αν.
- 40.ΓΑΚ-Αρχεία Ν.Σερρών,Συλλογή Λαζάρου Λώλου, ΑΒΕ776, Φάκελος Γερμανού.

5) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αρχείο Επιθεωρήσεως Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως:χωρίον Αλιστράτη.
2. Αγγελοπούλου Αθανασίου: «Η εκκλησιαστική Ιστορία των Νέων Χωρών 1912 - 1928», Θεσσαλονίκη 1981.
3. Ατέση Γ. Βασιλείου, πρώην μητροπολίτου Λήμνου: «Επισκοπικοί Κατάλογοι της Εκκλησίας της Ελλάδος, απ' αρχής μέχρι σήμερα», Εν Αθήναις 1975.
4. Αψηλίδη Ν. Γεωργίου: «Η εκπαίδευση στην επαρχία Ζίχνης 1840-1913», Σέρρες 2019.
5. Γεδεών Ιω. Μανουήλ: «Πατριαρχικά Εφημερίδες», (1808 - 1913, Αθήναι 1936.
6. Έκθεση Κοινότητος Αλιστράτης: «Ιστορία του Μακεδονικού Αγώνος εν τη περιφερεία Αλιστράτης», (ΙΜΧΑ).
7. «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», έτος 16⁰ (1896-1897).
8. Εφημερίδα «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ», φύλλο της 3^{ης} Μαΐου 1970.
9. «Ημερολόγιον της Εκκλησίας την Ελλάδος», (Η.Ε.Ε.) ετών 1969 και 1970.
10. Θεοδωρίδη Δ. Τριαντ.: «Η Ιερά Μητρόπολη Ζιχνών και οι μητροπολίται της», «Σερραϊκά Χρονικά», τ. 1^{ος}(1953).
11. Καραθανάση Ε. Αθανασίου: «Ο ελληνισμός και η Μητρόπολη του Νευροκοπίου κατά τον Μακεδον. Αγώνα», (ΙΜΧΑ), Θεσ/νίκη 1991.
12. Του ιδίου: «Εκκλησιαστικά και ιστορικά της Δράμας και της περιοχής της κατά την τουρκοκρατία», ΔΕΚΠΟΤΑ: «Η Δράμα και η περιοχής της», Δράμα 1994.
13. Κοντού Ι. Κων/νου : «Η Ιστορία της Αλιστράτης», Θεσσαλονίκη 2003.
14. Του ιδίου: «Η Αλιστράτη στο διάβα των αιώνων», Θεσσαλονίκη 2009.
15. Κυράτσου Κ. Διονυσίου (Μητροπολίτου Δράμας): «Ιστορία της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας από τις απαρχές της μέχρι σήμερα», έκδοση Β' (ΔΕΚΠΟΤΑ), Δράμα 1997.
16. Του ιδίου: «Συμβολή στην ιστορία της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας», Δράμα 1998.
17. Μπάκα Θ. Ιωάννη: «Εκκλησία και Ελληνικό κράτος στα τέλη του 19^{ου} αιώνα», Η περίπτωση του μητροπολίτη Φιλίππων, Δράμας και Ζιχνών Γερμανού Μιχαηλίδη (1879-1896). Πρακτικά συνεδρίου, έκδ. ΚΠΑΑΜ, Δράμα 2018.

18. Παπάζογλου Μ. Χρ. «Η παιδεία στη Δράμα και την περιοχή της, 1800-2002», Δράμα 2003.
19. Παπακυριάκου Κυριάκου: «Ο Μακεδονικός Αγώνας στον νομό Σερρών», Σέρρες 2012.
20. Πασχαλίδη Κ. Βασιλείου: «Δραμινά Ιστορικά», Δράμα 1992.
21. Του ιδίου: «Η Δράμα 7.000 χρόνια», Δράμα 1997.
22. Πασχαλίδη Δημ.: «Τα θύματα των βουλγαρικών αντιποίνων κατά τα γεγονότα του 1941 στη Δράμα και την περιοχή της», Δήμος Δράμας (ΔΕΚΠΟΤΑ), τ. Β' Δράμα 2002.
23. Πραξιούτη Ι. Ιωάννου: «Η Αλιστράτη Σερρών, τα σπήλαιά της και το φαράγγι του Αγγίτη», Σέρρες 1998.
24. Του ιδίου: «Η Ζίχνη δια μέσου των αιώνων», Ν. Ζίχνη 1992.
25. Ρουδομέτωφ Νικολάου: «Λίγα για τα τοπικά νομίσματα των Σερρών», «Πανσερραϊκό Ημερολόγιο», τ. 5^{ος} (1997).
26. Του ιδίου: «Τοπικά νομίσματα στην Ανατολική Μακεδονία 1880 – 1910», Καβάλα 1991.
27. Σαμσάρη Δημ.: «Τουριστικός οδηγός Νομού Σερρών», Σέρραι 1970.
28. Του ιδίου: «Ιστορική Γεωγραφία της Ανατολικής Μακεδονίας κατά την αρχαιότητα», (Ε.Μ.Σ.), Θεσσαλονίκη 1976.
29. Στράτη Γ. Ευαγγέλου: «Ιστορία των Σερρών», Σέρραις 1926.
30. Τριάρχη Φώτη: «Συνοπτική ιστορία του Νομού Δράμας», Θεσσαλονίκη 1973.
31. Τσιάκα Ευθυμ. Κωνσταντίνου: «Ιστορία της Ιεράς Μονής Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου», Δράμα 1958.
32. Χατζοπούλου Κ. Γεωργίου: «Ο Μητροπολίτης Γερμανός ο τρίτος και ο αφορισμός των Αλιστρατινών», Εφημ. «ΕΝΗΜΕΡΟΣ», Καβάλα φύλλο της 16^{ης} Μαρτίου 2006.
33. Χιώλου Β. Κωνσταντίνου: «Η Αλιστράτη Σερρών. Αθήναι 1981.
34. Του ιδίου: «Συμβολή στην ιστορία της Αλιστράτης», Αθήναι 1989.
35. Του ιδίου: «Σελίδες από την ένδοξη ιστορία της Αλιστράτης», Θεσσαλονίκη 2001.

6) ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- 1) ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ, σελ. 1.**
 - α) Γενικά, σελ. 1.**
 - β) Εθνολογική σύνθεση του πληθυσμού, σελ. 2.**
 - γ) Διοικητική ιστορία της Κοινότητας, σελ. 2.**
 - δ) Γεωγραφική θέση της Αλιστράτης, σελ. 3.**
 - ε) Η Αλιστράτη μορφωτικό και εμπορικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής, σελ.4.**
 - στ) Ίδρυση της Αλιστράτης, σελ. 5.**
 - ζ) Ονομασία της Αλιστράτης, σελ. 6.**
- 2) Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ Ο Γ΄, σελ.6.**
- 3) Ο ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ ΤΟΥ 1883, σελ.11.**
- 4) ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ, σελ. 41.**
- 5) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ, σελ. 43.**
- 6) ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ, σελ. 45.**